ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΙ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1889 — ΕΤΟΣ ΔΓ'.—ΑΡΙΘ. 49.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΑΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. . Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ νέα θρησκεία.
Ποιητὴς καὶ λωποδύτης ἤ, οἱ δύο ἀδικημένοι, σχέδιον κωμῳδίας, ὑπὸ Ἰμδ.
Χαρακτηρισμοὶ τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος κατὰ τὸν Χάου: Θ. Κολοκοτρώνης, ὑπὸ Γ. Δ. Κ.
Σὲ μιὰ μικρὴ ξανθοῦλα, ποίησις Δ. Ι. Μάργαρη.
Μῖσος γυναικός, Γαλλικὴ φιλολογία, διήγημα.
Τὸ φτέρνισμα, ποίησις Ἀλ. Κ. Περδικίδου.
Ἐν ἁρμονίᾳ. μυθιστορία Georges Duruy, ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ (συνέχεια).
Συμβούλιον ποντικῶν. Ρωσικὴ φιλολογία, μῦθος Κριλῶφ, ὑπὸ Π. Α. Ἀξιωτου.
Βιβλιοκρισία: Ἱστορία τῆς Γυναικός. — Ἡ σύζυγος τοῦ Κλαυδίου.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια—Ἐξωτερικὰ—Φιλολογία—Ἀρχαιολογία—Καλλιτεχνία
Ἰδιαίτερα γράμματα.
Νέα Βιβλία.

Η ΝΕΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰς ἐπαρχίας λυμαίνεται ἀπὸ ἡμερῶν ἐπιδημία φρικώδης. Δὲν πρόκειται οὐδὲ περὶ τοῦ ἐξ Αἰγύπτου ἐκκινήσαντος καὶ περιηγουμένου τὴν Ἀνατολὴν ὠχροῦ *Δαγγείου*, οὐδὲ περὶ τῆς ἐρυθρορρίνου Ρωσίδος *Ἰγφλουέντσας*, ἥτις ὡς ἀκαταπόνητος ἡρωὶς τοῦ Ἰουλίου Βὲρν κατώρθωσε νὰ διέλθῃ δι' ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν πρωτευουσῶν, σκορπίζουσα βήχας καὶ κατάρρους καὶ πταρμισμούς. Πρόκειται περὶ ἐπιδημίας ἄλλης πολλῷ ἀμφοτέρων κινδυνωδεστέρας, καθ' ἣς ἐν μόνον ἰσχύει φάρμακον. Ἀλλὰ καὶ τὸ φάρμακον τοῦτο μία μόνη τὸ κατέχει ἐπίσημος ἐξουσία, δὲν ἐννοεῖ δὲ κατ' οὐδένα λόγον νὰ τὸ θέσῃ εἰς χρῆσιν τῶν πασχόντων.

Πρόκειται περὶ τῶν ἐτησίων πλέον μολυσμάτων τῆς χαρτοπαιξίας, ἅτινα ἐφέτος προώρως ἀναπτυχθέντα, ἀπὸ μυρίων τελμάτων διαχέονται, γεννῶντα νόσους ἠθικὰς ἀθεραπεύτους, φθειρούσας τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν καὶ ὁδηγούσας τοὺς προσβεβλημένους μεταξὺ ἄλλων καὶ.... εἰς τὰ νοσοκομεῖα τῶν φυλακῶν.

Ἐγράφομεν πρὸ ἔτους ἀκριβῶς: — Κυβερνήσεις ἰδιοτελεῖς, ἄρχοντες ἄστοργοι, οὐδεμίαν πλέον δύναμιν ἔχετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν; Πρὸς τί λοιπὸν παρεχωρήσαμεν τοὺς ὤμους, ἵνα ἀνέλθητε ἐπ' αὐτῶν; Διὰ νὰ φαίνεσθε μόνον ὑψηλότεροι;

Ἐφέτος... οὐδεμίαν δυνάμεθα πλέον νὰ ἐκφέρωμεν κατ' αὐτῶν αἰτίασιν. Κάποια μεγάλη ἔννοια θὰ ὑπάρχει εἰς τὴν διάδοσιν τῆς χαρτοπαιξίας καὶ οἱ ἄμαθεῖς ἀδυνατοῦμεν νὰ ἀντιληφθῶμεν αὐτῆς. Κάτι καλὸν θὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐπιδημίας καὶ διὰ τοῦτο πᾶσα ἀρχὴ καὶ πᾶσα ἐξουσία φιλοτιμεῖται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐρυτέραν αὐτῆς διάδοσιν. Ἐκ τῶν πραγμάτων τοὐλάχιστον τοῦτο προδήλως ἐξάγεται.

Ὅπως κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐκλογῶν... οὕτω καὶ κατὰ τὰς προσεχεῖς ἡμέρας θὰ ἀνοιχθῶσι, λέγει, οἱ ναοὶ καὶ τὰ σχολεῖα καὶ θὰ στρωθῶσι τράπεζαι μακραὶ καὶ ἐπισήμως πλέον θὰ ἐγκατασταθῇ ἐν τῇ ἀνεξιθρήσκῳ Ἑλλάδι ἡ λατρεία τῆς Τύχης! Διατί ὄχι;

Ἄλλοτε οἱ κρυφοὶ λατρευταὶ τῆς ἐδόξαζον αὐτὴν ἐν κατακόμβαις καὶ ὑπογείοις, φοβούμενοι τὴν καταδρομήν. Μετέπειτα αἱ ἀρχαὶ ἔκλειον τὰ ὦτα καὶ ἠνείχοντο τὴν νέαν θρησκείαν. Πέρυσιν ἐμυήθησαν, φαίνεται, εἰς τὰ δόγματά της καὶ ἐφέτος; ἐφέτος ἐγένοντο οἱ θερμότεροι αὐτῆς ὁπαδοί.

Αἴ, ἦτο καιρὸς πλέον νὰ γείνῃ ἡ ἐπίσημος αὐτῆς ἀναγνώρισις. Ἂς διορισθῶσι μάλιστα καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐξουσίας — εἶδος Βασιλικῶν ἐπιτρόπων — πρὸ ἑκάστης τοῦ *λαγσκερὲ* τραπέζης.

Ἀλλὰ νὰ μᾶς ἐξηγήσωσι τοὐλάχιστον δι' ἐγκυκλίων τὰ δόγματα τῆς νέας ἐθνικῆς πίστεως διὰ νὰ μὴ τὴν θεωρῶμεν ὡς ἐπιδημίαν, διὰ νὰ μὴ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἀντεθνικοί!

ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙ ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ
Η
ΟΙ ΔΥΟ ΑΔΙΚΗΜΕΝΟΙ

Τῷ φίλῳ Δάπ.

(Σχέδιον Κωμῳδίας)

(Ἡ σκηνὴ ἐν Ἀθήναις τῷ 1889 μ. Χ.)

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΠΟΙΗΤΗΣ ἀδικημένος
ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ ἀδικημένος

[Ἡ σκηνὴ παριστᾷ γραφεῖον καλῶς διεσκευασμένον, ἀλλ' ἐν ἀταξίᾳ. Ἐν τῷ μέσῳ τράπεζα βρίθουσα βιβλίων, χειρογράφων, γραφικῆς καὶ καπνοποτικῆς, ὕλης ἀναμίξ. Ὄπισθεν ἐπὶ τοῦ ἔναντι τοίχου ὑψηλὴ βιβλιοθήκη, ἧς ἕκαστον διαχώρισμα ὁμοιάζει χαΐνον στόμα, οὗτινος ἐλλείπουσιν οἱ πλεῖστοι ὀδόντες. Ἄνωθεν τῆς βιβλιοθήκης ἐπὶ τοῦ τοίχου, μέγας στέφανος ἐκ ξηρᾶς δάφνης. Ἔνθεν εἰκὼν τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου φέρουσα χειρόγραφον τὴν ἐπιγραφὴν Διονύσιος Σολωμός. Ἐκεῖθεν ἐντὸς τεσσάρων μεγάλων ὀστῶν κνήμης, σχηματιζόντων πλαίσιον, ξηρὰ ἀνθοδέσμη. Ἐπὶ τοῦ ἐκ δεξιῶν τοίχου εἰκόνες, φωτογραφίαι ποιητῶν, χάρται. Ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀριστερῶν, μέγα παραπέτασμα καλύπτον θύραν. Καθέκλαι ἀμελῶς τοποθετημέναι. Χαμαὶ ἐσκορπισμένα φύλλα ἐφημερίδων καὶ βιβλίων, ἐν ἐπανωφόριον καὶ μία παντόψυφλα μάτην ζητοῦσα τὸ ἕτερον ἡμισύ της..]

ΣΚΗΝΗ Α'

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. (*εἰσερχόμενος παρατηρεῖ ἔνθεν κἀκεῖθεν μετὰ φόβου καὶ προσοχῆς. Πλησιάζει πρὸς τὴν τράπεζαν, ἀναδιφεῖ τὰ χαρτία, ἐξετάζει τὴν βιβλιοθήκην καὶ συνοφρυοῦται*). Θαρρῶ πῶς ἔχασα πάλι τὸν κόπο μου. Ἐδῶ βέβαια κάθεται κάποιος καλαμαρᾶς! (*Πλησιάζων πρὸς τὸ ἐξ ὀστέων πλαίσιον*). Καλαμαρᾶς φαίνεται ἀπὸ τὸ τραπέζι, μὰ τί γυρεύουν τὰ κόκκαλα ἐδῶ; Αὐτὰ μὲ συμπάθειο δὲν εἶνε ἀνθρωπινά... Κρεωπώλης νὰ εἶνε; Θὰ τὰ εἶχε πουλημένα. Νεκροθάφτης; Θὰ τὰ εἶχε θαμμένα. Τρελλὸς νὰ εἶνε; (*Λαμβάνει ἐκ τῆς τραπέζης ἓν χειρόγραφον καὶ τὸ παρατηρεῖ*). Αὐτὸ εἶνε ποίημα. Ποιητὴς θὰ εἶνε. Καὶ ἐγὼ τὸν ἐπῆρα γιὰ τρελλό... Ποιητής... διαβασμένος... καλαμαρᾶς... Μία φάρα ὅλοι, δὲν ἐφελοῦν μήτε γιὰ τοὺς κλέφταις! (*Κύπτων καὶ ἐγείρων τὸ ἐπανωφόριον*). Ἀφοῦ δὲν τὸ φορεῖ, θὰ πῇ πῶς δὲν φοριέται. (*Παρατηρῶν τὴν παντοῦφλαν*). Νὰ μία εὔμορφη παντοῦφλα. Μά... μία μόνο. Θὰ εἶνε καὶ κουτσὸς ὁ φουκαρᾶς.. Δὲν γράφουν, ἀδελφέ, ἀπ' ὄξω καὶ αὐτοὶ τὸ ἐπιτήδευμά τους νὰ τραβάῃ κανεὶς στὴ δουλειά του καὶ νὰ μὴν ἀδικιέται; Ἔτσι καὶ προχθὲς μ' ἐκεῖνον τὸν καθηγητή, ποῦ ἂν δὲν εὕρισκα στὸ τραπέζι του τὴς τέσσερης τράπουλαις.... Μωρὲ πάει ὁ κόπος μου στὰ χαμένα. Δὲν γενόμουνα τοὐλάχιστον γιατρὸς νὰ παίρνω δυὸ δραχμαὶς τὴ βίζιτα! (*Πλησιάζων πρὸς τὸ παραπέτασμα καὶ ἐγείρων αὐτό*). Ἐδῶ βέβαια εἶνε ἡ κάμαρα τοῦ ἀφέντη! Ἕνα κρεββάτι καὶ τέσσαρες τοῖχοι, τὸ ὅλον πέντε! Τὸ βιὸς θὰ εἶνε εἰς τὸ συρτάρι τοῦ γραφείου. (*Πλησιάζει τὸ σύρει καὶ ἐξάγων διάφορα τετράδιὰ ἀναγινώσκει τὰς ἐπιγραφάς*): «Ὁ Βράχος τῆς Χαρικλείας» δρᾶμα εἰς πράξεις τρεῖς. «Ὁ Σιδηρόκαρδος ἱππότης» τραγῳδία εἰς πράξεις ἕξ. «Ἡ Κατερίνα τοῦ Καπαμᾶ» κωμῳδία μονόπρακτος. «Τὰ Νοσήματα τοῦ Στομάχου» μυθιστορία. «Ἄνθη καμελίας.» λυρικαὶ ποιήσεις. «Ὁ πρῶτός μου θάνατος» διήγημα!... Μωρὲ ἐδῶ εἶνε θυσαυρὸς ἀτελείωτος... Νὰ ἦταν ἄγραφο χαρτί... Ἀλλὰ λεπτά, ρολόϊ, τίποτε. Αἴ! Τί νὰ γείνῃ. Ἡ μισὴ ντροπὴ δική μου καὶ ἡ μισὴ δική του. Ἔτσι λοιπὸν θὰ φύγωμε μὲ ἄδεια χέρια; Νὰ πάρω λέτε κανένα δρᾶμα; Ποιὸς ξέρει πῶς τὰ γυρίζει ἡ τύχη... Ἂν ξεπέσω καμμιὰ φορά, μπορεῖ νὰ ξαναγείνω ἠθοποιὸς στὸ Ἄντρο καὶ τὰ πκρασταίνομε. Ὁ «Σιδηρόκαρδος ἱππότης» τί εὔμορφο ὄνομα! σίγουρα θὰ ἀρέσῃ. Μὰ ἂν μὲ καταλάβουνε; (*Μετὰ μικρὰν σκέψιν*). Καὶ δὲν τοῦ ἀλλάζω τὸ ὄνομα. Μὰ ἂν τὸ καταλάβουν αὐτὸ ἀπὸ τὰ λόγια; (*Μετὰ σκέψιν*). Καὶ δὲν τὸ κάνομε παντομίμα; Καὶ ἐγὼ πλειὰ—φόρα ὁ συγγραφεύς! (*Ἀκούονται βήματα*) Βρὲ νὰ ὁ συγγραφεὺς στ' ἀλήθεια, (*ὁρμᾷ πρὸς τὴν θύραν, ἀλλὰ τὰ βήματα πλησιάζουσι*). Θαρρῶ πῶς βρίσκομαι στὸ θέατρο. Ἂς κρυφτῶ στὸ παρασκήνιο.

(*Θέτει τὰ χειρόγραφα εἰς τὸν κόλπον του καὶ κρύπτεται ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος*).

ΣΚΗΝΗ Γ΄

ΠΟΙΗΤΗΣ, ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ (ἀόρατος).

ΠΟΙΗΤΗΣ. (*Εἰσερχόμενος ἀφίνει βιαίως τὸν πίλόν του ἐπὶ καθίσματος, κάθηται πρὸ τῆς τραπέζης καὶ ἐξάγει ἐκ τοῦ θυλακίου του δύο φύλλα περιοδικοῦ*). Νὰ ζῇ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῇ! Ὅλοι βλάκες, ὅλοι ἀναίσθητοι καὶ πεζοί. Νὰ χύνω τῆς καρδίας μου τὸ αἷμα εἰς ποίησιν πυρίφλεγῆ, νὰ γράφω στίχους, ὧν ἕκαστος βαρύνει, ὅσον ὁ πολυτιμότερος τῶν μαργαριτῶν καὶ νὰ μὴ μὲ ἐννοῇ ἡ ἐποχή μου, νὰ μὴ θέλῃ νὰ μὲ ἐννοήσῃ! Εἰς κακούς, πολὺ κακοὺς χρόνους ἐγεννήθην. Κρίμα εἰς τὴν γλυκύτητα τοῦ οὐρανοῦ νὰ καλύπτῃ τοιαῦτα τέρατα! Τὸ «Ὄνειρόν μου» νὰ μὴ τοὺς ἀρέσει; Τὸ ἔστειλα μὲ ψευδώνυμον, ὦ φρίκη! μὲ ψευδώνυμον εἰς ὅλα τὰ περιοδικὰ καὶ ἐνῷ ἤλπιζον νὰ τὸ ἴδω ἀπὸ ὅλα δημοσιευόμενον.. τίποτε. (*Σχίζων τὰ φύλλα*) ὦ, τοὺς ἀχρείους τοῦ «ἀμοιβαίου θαυμασμοῦ!» Ἔχουν σύνδεσμον οἱ ἄθλιοι καὶ δὲν ἀφίνουν νὰ φανῇ ἡ ἀληθὴς ἀξία, μὴ ἀπωλέσουν τὴν ψευδῆ, τὴν δάνειον, τὴν ἰδικήν των! Ἀλλὰ τί δὲν τοὺς ἤρεσε λοίπόν; Ἡ ὑπόθεσις; Φαντάσθητε! Ἀκούσατε: Πτηνὸν νὰ εἶμαι καὶ τὰ χείλη της ὡς ῥόδον νὰ ἐκλάβω. Ἡ κόρη νὰ κοιμᾶται ἐν τῷ κήπῳ της καὶ νὰ ζηλεύῃ τὸν χρυσὸν τῆς κόμης της ὁ ἥλιος! Πλησίον της νὰ σπεύδω, ὅπως ἄρωμα, τὸ ἄρωμα τοῦ ῥόδου μου ροφήσω. Κι' αἴφνης, εἰς στόμα πάλιν νὰ μεταβληθῇ τὸ ῥόδον καὶ τοῦ πτωχοῦ πτηνοῦ, ἐν τῷ ὕπνῳ της, νὰ δαγκάσῃ, νὰ καταπίῃ τὴν κεφαλήν! Αἴ, ἀλλὰ εἶνε ἔξοχον... Καὶ ἀκούσατε ἐπίλογον:

Οὕτω μοῦ ἔλαβες καὶ σὺ τὴν κεφαλήν, ὦ κόρη,
Καὶ οὕτως, ἄνευ κεφαλῆς ἀπέμεινα, ἀγόρι!

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. (*Ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος*). Βρὲ ἐδῶ εἶνε γλέντι!... Μόνο νὰ τὴ γλυτώσω.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἡ μήπως τάχα δὲν τοὺς ἤρεσαν αἱ ὁμοιοκαταληξίαι μου, ὅλαι σχεδὸν πρωτότυποι, ὅλαι καινοφανεῖς! Ῥόδον-διπόδων, Κῆπος-ἐφίππως, στήλη-Καστίλη, ἀκούων-πλαισίων! καὶ κατωτέρω: ὄντως-Μάρω, πόντος-Χάρο.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. (*ἀδημονῶν*). Τὸν κακό σου φλάρο.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ ἡμέρα! θὰ ἔλθῃ, πτωχά μου χειρόγραφα, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ πωληθῆτε...

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Μὲ τὴν ὀκᾶ.

ΠΟΙΗΤΗΣ..... ὡς ἅγια λείψανα μεγάλου ἀνδρός. Τὸ πτωχόν μου δωμάτιον θὰ γείνῃ ναός, εἰς ὃν—τίς οἶδε—θὰ ἔρχωνται αἱ γενεαὶ νὰ καταθέτωσι τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης. Ἤδη ἂς ἐργασθῶ· ἡ παραγνώρισις δὲν πρέπει νὰ μὲ ἀποθαρρύνῃ. Ἂν τὸ ἐνεστὼς εἶνε τυφλόν, ἔχω καθήκοντα πρὸς τὸ μέλλον. Ἀλλ' ἂς ἐπιθεωρήσω προηγουμένως τὰ πρωινά μου χειρόγραφα. Ἂς ἀναγνώσω τὸ τελευταῖον ἔπος τῆς «Ἡμέρας τοῦ Παραδείσου» (*ἀνοίγει μέγαν φάκελλον, ἐξάγει χειρόγραφα καὶ ἀναγινώσκει*)

Σελῆναι χιλιάδες ἀργυραῖ
Πληροῦσι τὸ στερέωμα φωτὸς
Καὶ ψαλμῳδίαι πανταχόθεν ἱεραὶ
Παρέχουσί μοι μέθην τοῦ ὤτός.
Οἱ ἄγγελοι τὰς πτέρυγας πανύοντες
Ἀπὸ ἀστέρος εἰς ἀστέρα ἵπτανται
Καὶ ἔπειτα τὰς πτέρυγάς των κλείοντες
Ἀπὸ τοῦς μόχθους καὶ τοὺς κόπους ἐναπαύονται.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ (*ψαλμῳδῶν*). Κύριε ἐλέησον.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Καὶ τὸ πρωὶ μοῦ ἐκτύπησεν ἄσχημα εἰς τὸ αὐτί· ὁ τελευταῖος στίχος ἔχει δύο πόδας περισσότερους ἀφ' ὅ,τι ἔπρεπε.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Καὶ σὺ δύο ὀλιγωτέρους.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Πῶς νὰ τὸ διορθώσωμεν;.. Καὶ τὸ *ἀναπαύονται* ἐκεῖνο μὲ τὸ *ἵπτανται* δὲν μοῦ ἀρέσει. Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε ποιητικὴ ἄδεια. Τί διάβολο. Νὰ μὴν κάμω καὶ ἐγὼ μίαν; Νὰ σκάσῃ κανείς; Ποῦ ὁμοιοκαταληξία μὲ τὸ *ἵπτανται*! (*Σκέπτεται φέρων τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ μετώπου*) ἵπτανται, ἵπτανται... ἵστανται· Τὸ εὗρον! Ἀλλὰ οἱ ἄγγελοι πῶς νὰ ἵστανται ἀπὸ ἀστέρος εἰς ἀστέρα! Ἄ! νὰ θυσιάσω τὴν ἔννοιαν; Ποτέ! Τί θὰ εἴπῃ ἡ κριτική; Ἡ κριτική! τοιαῦτα ἔργα ὄχι νὰ κρίνῃ, ἀλλ' οὐδὲ νὰ ἀτενίσῃ αὐτὴ ἡ φθονερὰ καὶ ταπεινὴ θεότης δύναται. Ἀμὲ δὲ θὰ τὸ ὑποβάλω εἰς αὐτήν; Ἄ! καὶ νὰ ἔστελλον τὴν «Ἡμέραν τοῦ Παραδείσου» πρὸς δημοσίευσιν! Θὰ ἐχαλοῦσαν τὸν κόσμον. Ἀλλ' ὄχι, κύριοι. Αὐτὸ δὲν σᾶς γίνεται. Εὐχαριστῶ. Θὰ ἐκδοθῇ ἰδιαιτέρρως! Δὲν εἶνε γιὰ τὰ μοῦτρα σας! Ἂς ἐξακολουθήσωμεν τὴν συνέχειαν.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ (*ἀνησυχῶν*). Ἐδῶ βλέπω καὶ πάγει εἰς μάκρος ἡ δουλειά.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἂς δοκιμάσω τὸ πρῶτον δίστιχον καὶ ἔπειτα τὰς ὁμοιοκαταληξίας (*Ῥάψει*).

Ἀνάπαυσις ἀγγέλων, θεῖον ὄνειρον!
Ἀνάπαυσις ἀγγέλων, τί χαρά...

χαρά, εἰς τὸ χαρά... πολλαί: παρά, κυρά, σειρά, ἀρά. Ἄ! ναί! ἀρά! Ἀλλ' εἰς τὸ ὄνειρον; Ὄνειρον (*μετὰ μακρὰν σκέψιν*) τὴν εὗρον καὶ αὐτήν! Κουτοπόνηρον! Ἐξακολουθῶ

Οὐδὲν ἐκεῖ πεζὸν καὶ κουτοπόνηρον
Καὶ οὐδεμία βλασφημία ἢ ἀρά!

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἀχ! Μασκαρᾶ!

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ὡραῖον εἶνε, ἀλλά, δὲν αἰσθάνομαι τὴν ὄρεξιν νὰ ἐξακολουθήσω. Ἐδῶ, φίλε μου, ἀπαιτεῖται ἔμπνευσις. Τὸ πρωὶ ἡ συνέχεια. Τώρα,.. τώρα ἂς ἀναγνώσω ἐξ ἀρχῆς. Χίλιοι τριακόσιοι στίχοι, εὖγέ μου. Καλὰ τοὺς κατάφερα. Καὶ μόλις ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος.. Δὲν μοῦ λέγει ὁ κύριος Βύρων... (*Ἀρχίζει τὴν ἀνάγνωσιν*):

Εἰς τὸν παράδεισον ν' ἀνέλθω ἐπεθύμησα...
Τὸν ἀγαθόν μου ἄγγελον νὰ 'πισκεφθῶ'.
. . . . . .

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. (*ἐξάγων τὴν κεφαλὴν ἐκ τοῦ παραπετάσματος καὶ κρατῶν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὤτων*). Σὰ δὲν βαρειέσαι· βάζω καλήτερα βουλοκέρι ἀναμένο 'στ' αὐτιά μου. Ἄκουσα, ἄκουσα, τώρα θὰ 'μιλῶ ἐγώ! Ἔσκασα! Μωρὲ δὲν ἐσποῦσα τὸ πόδι μου πρὶν ἀνέβω ἐδῶ; Ἔτσι τὸ λοιπὸν εἶνε οἱ ποιηταί; Ἔμορφο πρᾶμα! Ἀκριβὰ ἐπλήρωσα νὰ τὸ μάθω. Μωρὲ ἀνεμόμυλος! Ὅσο βλέπω τὰ χείλιά του ν' ἀνοιγοκλειοῦν θαρρῶ πῶς βρίσκομαι σὲ δικαστήριο. καὶ μοῦ καὶ μοῦ ψάλλει τὸν ἀναβαλλόμενο ὁ εἰσαγγελέας! Γιὰ δέ τον. Ἄσε νὰ ἀκούσωμε μιὰ στιγμίτσα....

ΠΟΙΗΤΗΣ. (*ἐξακολουθῶν*).

Μὲ ῥόδα καὶ μὲ κρίνα οὗτοι τρέφονται
Καὶ μύρα πίνουν....

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. (*σφραγίζων πάλιν τὰ ὦτά του*) Τελειωμὸ δὲν ἔχει. Αἴ τὸν Ἰησουΐτη! Καὶ νὰ τὸν δῇ κανεὶς στὸ δρόμο, τὸν παίρνει γιὰ ἄνθρωπο σὰν κι' ἐμᾶς. Μὰ κουράζομαι μὲ τὰ χέρια ἔτσι. Ἄχ! (*Καταβιβάζει τὰς χεῖρας*).

ΠΟΙΗΤΗΣ Ἐδῶ ὅμως ἐπέτυχα θαυμασίως.

Τὰ Χερουβεὶμ φέρουν ἐσθῆτας κυανᾶς
Τὰ Σεραφεὶμ κοντὰ χρυσοπρασίνους....

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ (*Σφραγίζων τὰ ὦτα*). Τὰ εἴδες, μωρέ; Καὶ σοῦ ἔχει μία φωνὴ ὁ ἀλιτήριος. Πριόνι μονάχο. Αἴ, καὶ νὰ σ'εὕρισκα σὲ καμμιὰ παραμεριά.... Δὲν μπορῶ πλειά, θὰ ξεφωνήσω! Μία ὥρα τώρα δὲν ἐσώπασε στιγμή. Θὰ σκάσω! Μωρὲ χάθηκε καμμιὰ ἀποπληξία!

ΠΟΙΗΤΗΣ (*ἐγειρόμενος*). Ἂς μείνῃ ὡς ἐδῶ ἀπόψε....

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ (*ἀναπνέων*). Δόξα σοι ὁ θεός!

ΠΟΙΗΤΗΣ....ὁ «Παράδεισος». Ἂς ῥίψωμεν καὶ ἐν βλέμμα εἰς τὴν «Ἡμέραν τῆς Κολάσεως».

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ὅλοι οἱ διαβόλοι της νὰ σὲ σηκώσουν.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Χρειάζεται ὅμως ἐν μικρὸν προοίμιον. Πρέπει νὰ προκαταλάβωμεν ἐκφιλανθρωπίας τὸν ἀναγνώστην. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ «Κόλασις» θὰ ἐκδοθῇ μετὰ τὸν «Παράδεισον», ἀλλὰ πιθανὸν νὰ εὑρεθῇ κανεὶς νὰ τὴν ἀναγνώσῃ προηγουμένως. Τί φρικτὰ θὰ τῷ φανῶσιν αἱ ἐμφανίσεις τῶν δαιμόνων; Τὰ φαντάσματα, αἱ κάμινοι τῆς Γεέννης, αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος, αἱ κραυγαὶ τῆς ἀπελπισίας! «Ἡ προκατάληψις εἶνε σωτηρία κάποτε. Εἶνε θώραξ κατὰ τῆς συγκινήσεως· θώραξ ἀληθής». Ἰδοὺ μία ἰδέα, τὴν ὁποίαν δὲν πρέπει νὰ ἀφήσω νὰ χαθῇ..... Πρέπει νὰ προφυλάξωμεν τὰς γυναῖκας, νὰ προλάβωμεν, τίς οἶδε, τὰς λιποθυμίας, τὰ δάκρυα τῶν Παρθένων, ἴσως καὶ τι φοβερώτερον, τῶν ὑπάνδρων. Τὸ προοίμιον εἶνε ἀπαραίτητον, ἀλλ' ἂς ἀναγνώσωμεν.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. (*Σταυροκοπούμενος*). Εἰς προσοχήν. Ἄχ, ποιητή!...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἀρχίζει εὔμορφα ὅμως!

Δαιμόνων θλιβερὰ κατοικητήρια,
Κολάσεως ἐδάφη ἀσφαλτόπισσα,
Πυρὸς ἀγρίου μαῦρ' ἀνεμιστήρια,
Καὶ σᾶς νὰ μελετήσω ἀπεφάσισα.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Νὰ εἶνε μεγάλο;...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Δάντη! Μὲ αὐτὸ θὰ τελειώσῃ ἡ δόξα σου. Ραψῳδίαι τέσσαρες καὶ πλήρεις! Στίχοι δύο χιλιάδες τετρακόσιοι ὀκτώ! Ἔργον τέλειον. Ὦ, πῶς ἤθελα ἐδῶ ὁ κόσμος ὅλος νὰ παρίσταται, ν' ἀκούῃ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου μου στόματος... Ἀλλ' ὄχι, Ἕλληνες! Οὐδεὶς προφήτης δεκτὸς ἐν τῇ πατρίδι του. Οἱ ξένοι, οἱ ξένοι! ἐκεῖνοι μόνοι δὲν μᾶς φθονοῦσι καὶ γνωρίζουν ν' ἀποδίδουν τὴν δέουσαν ἐκτίμησιν εἰς τὰ μεγάλα ἔργα τῆς διανοίας. Θὰ φύγω, θὰ διωχθῶ μᾶλλον καὶ ἐγώ, ὡς τόσοι ἄλλοι!..... Καὶ μόνον ὅταν μὲ στεφανώσῃ ἡ Εὐρώπη θὰ μὲ ποθήσῃ καὶ ἡ Ἑλλάς.... Ἀλλ' ἀναγνώσωμεν (*παρατηρῶν τὸ ὡρολόγιόν του*). Δὲν ἔκαμά ποτε τὴν παρατήρησιν. Ἂς ἴδωμεν πόση ὥρα ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν τῶν ἑξακοσίων τετραστίχων....

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Θέ μου, συγχώρα με, θὰ τοὺς διαβάσῃ ὅλους· ἑξακόσια τετράστιχα; δὲν βαστῶ πλειά. Καλήτερα στὴν ἀστυνομία, στὸ κρατητήριο, στὴ φυλακή, στὸ κάτεργο! Ὅ,τι γίνῃ ἂς γίνῃ! Μιὰ ζωὴ εἶν' αὐτή. Δὲν βαστῶ πλειά, ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τᾶν. (*Ἀνοίγει τὸ παραπέτασμα καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸν ποιητήν*).

ΣΚΗΝΗ Γ΄

ΠΟΙΗΤΗΣ, ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ

ΠΟΙΗΤΗΣ (*ἀναγινώσκων*).

Τοῦ Σατανᾶ, τοῦ Βελζεβούλ, τοῦ Ἀσταρώθ...

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. (*γονυπετῶν καὶ ἐγείρων τὴν φωνὴν*) Ἔλεος!

ΠΟΙΗΤΗΣ. (*στρεφόμενος*) Ποιὸς εἶσαι σύ;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ..... Ἐγώ.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Τί θέλεις;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἔλεος!

ΠΟΙΗΤΗΣ. Τί ἔπραξες;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἤκουα....

ΠΟΙΗΤΗΣ. Πῶς εὑρέθης ἐκεῖ;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἐπερνοῦσα καί...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Πότε;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Πρὶν ἔλθῃ ἡ εὐγενεία σας..

ΠΟΙΗΤΗΣ. Τί εἶσαι;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Τίμιος ἄνθρωπος.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Εἶσαι... λογοκλόπος!

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἐγὼ ζωοκλόπος; Καὶ τί νὰ κλέψω ἐδῶ...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Εἶσαι... κλέπτης!

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἔχω παιδιὰ καὶ πεινοῦνε..

ΠΟΙΗΤΗΣ. Πόσα;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Πόσα; (*ἐν συγχύσει*) ἑξακόσια...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἑξακόσια; (*ἐγείρων τὴν χεῖρα*) ψεύδεσαι! Ὁ ἄνθρωπος καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἡλικίαν σου...

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Μὲ συμπαθᾶτε ἔλεγα γιὰ τὰ τετράστιχα.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ποῖα τετράστιχα;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Αὐτὰ ποῦ...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἀχρεῖε! (*φέρων τὴν χεῖρα πρὸς τὸ μέτωπον*). Ποῖος σὲ ἔστειλε;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Κανείς.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Τὴν ἀλήθεια!

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Κανείς. Ἐπερνοῦσα καί...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Καὶ ἐμβῆκες νὰ κλέψῃς.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἔλεος!

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἤκουσες τὴν «Κόλασιν»; Γνωρίζεις ποία ποινὴ σὲ περιμένει. Γνωρίζεις εἰς τί καταδικάζονται οἱ κλέπται; Ἄκουσον (*φυλλομετρεῖ τὸ χειρόγραφον*).

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἔλεος! Ἔλεος!

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἄκουσον.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Σῶσόν με, νὰ φύγω...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Σὲ σώζω· ἀλλ' ἄκουσον.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Νὰ ἀκούσω; Ἀλλὰ ἔζήτησα ἔλεος διὰ νὰ μὴν ἀκούσω...

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἄ! Μαντεύεις! Μαντεύεις τί σὲ περιμένει καὶ φοβεῖσαι τὴν κόλασιν ταλαίπωρε! (*Διὰ τόνου ἐπισήμου*) Φύγε ἀδιόρθωτε, φύγε ἄθλιε! Οἱ ποιηταὶ εἶνε μεγάλοι καὶ συγχωροῦσιν!

(Ὁ Λωποδύτης ἐγείρεται καὶ φεύγει δρομαίως)

ΣΚΗΝΗ Δ΄

ΠΟΙΗΤΗΣ μόνος

ΠΟΙΗΤΗΣ (*βηματίζων*). Ἐδῶ κρύπτεται μυστήριον. Βεβαίως κλέπτης δὲν ἦτο αὐτός. Τὸ ἔνδυμά του ἦτο καλήτερον τοῦ ἰδικοῦ μου. Ναί μὲν τὸ ἔνδυμα δὲν κάμνει τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ κάμνει ὁ ἄνθρωπος τὸ ἔνδυμα, καὶ διὰ νὰ τὸ κάμνῃ πρέπει νὰ ἔχῃ ὅπως δήποτε τὸν τρόπον του καὶ νὰ μὴν εἶνε λωποδύτης. Νὰ ἦτο φονεὺς κινηθεὶς ὑπὸ τοῦ φθόνου εἰς ἔγκλημα ἀπαίσιον; Τίς οἶδε! Δὲν λέγω εἰς τὸν «Σιδηρόκαρδον», ὅτι φθόνος εἶνε Μέδουσα ἔχουσα εγχειρίδια ἀντὶ τριχῶν, ;.. Ἀλλὰ τότε διατὶ δὲν μὲ ἐφόνευσε; Βεβαίως διότι μὲ ἤκουσε, συνεκινήθη καὶ ἀφωπλίσθη. Νὰ ἦτο θαυμαστής μού τις περιφρονήσας πάντα κίνδυνον, ἵνα μὲ ἴδῃ καὶ μὲ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ πλησίον; Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἐδημοσίευσα ἀκόμη... Ἔστειλα, ἔστειλα ὅμως εἰς τὰ περιοδικά, εἰς τὰς ἐφημερίδας... Ἐκεῖ θὰ ἔχουν περιέργειαν κανεὶς ρεπόρτερ τολμηρός... Μυστήριον ἀνεξιχνίαστον! Ἀλλ' ἂν πράγματι ἦτο κλέπτης ἐλθών.. (*φέρει τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς*). Γῆ καὶ οὐρανέ.... ἐλθὼν νὰ κλέψῃ... Δυστυχία μου!.. νὰ κλέψῃ τὰ χειρόγραφά μου; (*ὁρμᾷ πρὸς τὸ συρτάριον*).

ΣΚΗΝΗ Ε΄

ΠΟΙΗΤΗΣ, ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ (*εἰσερχόμενος καὶ κρατῶν εἰς χεῖρας τὰ τετράδια.*) Μοῦ ἐκάματε ἕνα μεγάλο καλὸ καὶ ἦλθα νὰ σᾶς τὸ ἀνταποδώσω.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Τὰ χειρόγραφά μου!

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ναί.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Δι' αὐτὰ λοιπὸν εἴχες ἔλθῃ ἄθλιε;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ὄχι.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἀλλὰ τί ζητοῦν εἰς τὰς χεῖράς σου;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Τὰ ἐπῆρα κατὰ λάθος.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ψεύδεσαι!

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Σᾶς κάνω ὅρκο.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Λέγε τὴν ἀλήθειαν. Εἶδες πῶς δὲν θέλω νὰ σοῦ κάμω κακόν.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Θὰ πῶ τὴν ἀλήθεια. (*πλησιάζων*). Ἐγὼ ἤμουν μία φορὰ ἠθοποιός.....

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἠθοποιός! Ἄ! Ἠθοποιός! Δὲν τὸ ἐσκέφθην αὐτό· (*φέρει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου*). Τώρα ἐξηγεῖται... λέγε.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἤμουν ἠθοποιὸς καὶ ἐσυλλογίστηκα πῶς μπορεῖ νὰ τὸ φέρῃ ἡ τύχη νὰ ξαναγείνω.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Δραματικός;

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Γραμματικὸς δὲν ἔγεινα ποτέ· διότι...:

ΠΟΙΗΤΗΣ. Διότι εἶσαι ζῶον· Ἐξακολούθει.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ἐσυλλογίστηκα λοιπὸν μιὰ ποῦ ἔτυχαν στὰ χέρια μου τόσαις κωμῳδίαις νὰ πάρω ἕνα δύο νὰ ταῖς παίξομε.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Δηλαδὴ ἦλθες ἐπίτηδες γι' αὐτό.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Ὄχι, θὰ σοῦ τῶλεγα, ἂν ἦταν ἔτσι.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Ἐξακολούθει, ἐννοῶ ἐγώ.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Καὶ τῆς ἐπῆρα. Μὰ ἔπειτα, ἀπὸ ὅσα ἐδιάβασες ἐκατάλαβα πῶς δὲν εἶνε γιὰ παράστασι. Καὶ ἀφοῦ ἐξέχασα νὰ τὰς ἀφήσω τότε, τὰς φέρνω τώρα. Τοὐλόγου σου θὰ σοῦ χρειάζουνται.

ΠΟΙΗΤΗΣ. Πῶς; δὲν εἶνε γιὰ παράστασι; Γιὰ παράστασι βέβαια εἶνε.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Μπορεῖ καὶ νὰ εἶνε; μὰ ὕστερα ἀπὸ τὸ καλὸ ποῦ μοῦ ἔκαμες ἦτανε σωστὸ νὰ τῆς κρατήσω;

ΠΟΙΗΤΗΣ. Εὖγε! Ἔκαμες τὸ χρέος σου. (*Μετὰ μικρὰν σκέψιν*). Ἄκουσε θέλω, καὶ ἐγὼ μιὰ ποῦ ἔκαμες μίαν καλὴν πρᾶξιν νὰ σὲ ἀνταμείψω. Ἐγὼ ἔχω ἀντίγραφα. (*Μεγαλοπρεπῶς*). Πάρε τας καὶ παραστήσετέ τας μὲ τὴν ἀδειά μου.

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ. Εὐχαριστῶ.....Μά. ἀφοῦ ἐγὼ δὲν ἠμπόρεσα νὰ σταθῶ ἐκείνη τὴν ὥρα... θέλεις νὰ σοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια, ἀφεντικό: Δὲν κάνουν γιὰ παράστασι. Ἀντίο (*Ἐξέρχεται*).

ΠΟΙΗΤΗΣ. (*πρὸς τῆς θύρας*) Ζῶον...Κτῆνος! (*πρὸς τὸ κοινὸν*) Τὸν ἐνομίζον πλέον ἀνεπτυγμένον. Ποῦ νὰ ἐννοήσῃ αὐτὸς τῆς Μούσης μου τὰ κάλλη!...

ΛΩΠΟΔΥΤΗΣ; (*Ἀπὸ τῆς κλίμακος.*) Νὰ σᾶς στείλω τὸν Μπακάλη;...

(Καταπετάννυται ἡ Αὐλαία.)

Ἴμ.Δ.

ΤΕΛΟΣ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΧΑΟΥ

ΙΘ΄

Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ*

Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦν υἱὸς Κλέφτου, προσκτησαμένου τοιαύτην φήμην, ἕνεκα τῆς ἐπιδεξιότητος καὶ τοῦ θάρρους, δι' ὧν διεξήγαγε τοὺς κατὰ τῶν Τούρκων ἀγῶνάς του, ὥστε μέγα πλῆθος συνηθροίσθη ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν του καὶ ἀποκατέστη τὸ φόβητρον τῆς Πελοποννήσου. Ἀπέθανε δὲ ὡς ἔζησεν, — ἐν πολέμῳ μετὰ τῶν Τούρκων,—καὶ τὸ ὄνομά του διατηρηθὲν ἐν τῇ μνήμῃ τῶν Κλεφτῶν καὶ μεταδοθὲν διὰ τῶν ἀθανάτων αὐτῶν ᾀσμάτων, προσεπόρισε μεγίστην φήμην εἰς τὸν υἱόν του, τὸν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἀκολουθήσαντα τὸ τοῦ πατρός του ἐπάγγελμα.

Ἐκδιωχθέντων τῶν Κλεπτῶν ἐκ Πελοποννήσου ὁ Κολοκοτρώνης ὑπεχρεώθη νὰ ζητήσῃ ἄσυλον εἰς τὰς Ἰονίους Νήσους,

---

Οἱ στίχοι παραλείπονται διὰ λόγους φιλανθρωπίας πρὸς τὸν ἀναγνώστην.

* Σημ. Δ. Ἑβδομάδος. Ὁ Δόκτωρ Χάου ἐν τῷ βίῳ τοῦ Μαυρομιχάλη κακίζων τὸν Θυάδδικτον καὶ τὸν Ἐμάρσων ὡς παραλείψαντας «πλεονεκτήματα τοῦ Μαυρομιχάλη, ἅτινα εἰσὶ πολὺ ἀνώτερα τῶν μειονεκτημάτων του» προσεπιλέγει: «Εἶνε ἄδικον τῇ ἀληθείᾳ νὰ ὁμιλῇ τις περὶ δημοσίου ἀνδρὸς ἐκθέτων μόνον τὰ ἐλαττώματα, ὅπως ἐξ αὐτῶν καὶ μόνον ὁ κόσμος κρίνῃ περὶ αὐτοῦ». Προκειμένου περὶ Κολοκοτρώνη, διατί ὁ Δρ. Χάου νὰ λησμονήσῃ τὴν δικαίαν ταύτην παρατήρησιν;

ἔνθα διωρίσθη ἀξιωματικὸς ἐν τινι τάγματι Ἑλληναλβανῶν, διοργανωθέντι παρὰ τῆς Βρεττανικῆς κυβερνήσεως· μετ' ὀλίγον ὅμως διαλυθέντος τούτου, ὁ Κολοκοτρώνης εὑρέθη ἄνευ θέσεως.

Ἐν τούτοις ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις ἠνέῳξεν αὐτῷ νέον στάδιον. Ἀπῆλθεν ἀμέσως εἰς Πελοπόννησον, τὸ δὲ ὄνομα καὶ ἡ φήμη του ἐπέδρασαν μεγάλως ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ ὑποδεχθῶσιν αὐτὸν μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων.

Ὁ Κολοκοτρώνης ἦν τότε πεντηκοντούτης περίπου, εἶχε πελώριον καὶ χονδροειδὲς σῶμα, σαρκώδη καὶ ἰσχυρὸν τράχηλον καὶ δασυτάτην τὴν κεφαλήν. Τὰ τοῦ προσώπου του χαρακτηριστικὰ ἐδείκνυον πανουργίαν, ἀλαζονίαν καὶ ἀναποφασιστικότητα, ἅτινα πράγματι ἦσαν τὰ μειονεκτήματα τοῦ χαρακτῆρός του.

Πεπεισμένος περὶ τῆς μεγίστης φήμης, ἣς ἀπήλαυεν, ἕνεκα τῆς ἀνδρείας καὶ τοῦ θάρρους του, ἐνόμιζε περιττὴν πᾶσαν ἐπίδειξιν, ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐξέθεσεν ἑαυτὸν διαρκοῦντος τοῦ πολέμου. Ἀδαέστατος τῶν πολιτικῶν καὶ ὅλως διόλου ἀγράμματος, ἐφαίνετο περιφρονῶν τὴν φήμην, αἱ δὲ πράξεις του πάντοτε διηυθύνοντο ὑπὸ τοῦ διέποντος αὐτὸν πάθους, τῆς φιλαργυρίας. Πρὸς δὲ ἦν καὶ φίλαρχος, ἡ δὲ μόνη του ἐπιθυμία ἦτο νὰ ἄρχῃ ἐν Πελοποννήσῳ.

Ὅτε κατὰ τὸ 1823 οἱ στρατιωτικοὶ ἄρχηγοὶ ἔλαβον τὰς ἡνίας τῆς κυβερνήσεως, τοσοῦτον ἀνόμως καὶ τυραννικῶς διεχειρίζοντο τὴν ἐξουσίαν, ὥστε εἶδος ἐσωτερικῆς ἐπαναστάσεως ἐξερράγη ἐν Ἑλλάδι. Ἕνεκα τούτου, οὗτοι μὲν ἐπαύθησαν, ἡ δὲ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀνετέθη εἰς τὸ κόμμα, οὗ ὁ Μαυροκορδάτος ἦν ἡ ψυχή, καὶ οἱ νησιῶται, ἰδίως οἱ Ὑδραῖοι, ἡ κεφαλή, τοῦ Κουντουριώτου ἐκλεχθέντος Προέδρου.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1824 αἱ ἐμφύλιοι διχόνοιαι ἔπαυσαν, ἕνεκα τῶν καταστροφῶν, ἃς ἐπέφερεν ὁ ἐχθρὸς ἐπὶ τῶν ἀτυχῶν Ἑλλήνων, ἀκολούθως ὅμως ἀνενεώθησαν μετὰ μείζονος θερμότητος, ἡ δὲ κυβέρνησις ὑπεχρεώθη νὰ λάβῃ αὐστηρὰ μέτρα κατὰ τῶν αὐτουργῶν. Οἱ ἀρχηγοὶ Κολοκοτρώνης, Ἀνδρέας Ζαΐμης, Σισσίνης, Ἀνδρέας Ἀόντος, Δεληγιάννης, Νικήτας καὶ τινες ἄλλοι κατηγορηθέντες ὡς ἐπαναστάται καὶ ἐχθροὶ τῆς πατρίδος ἐπαύθησαν τῶν θέσεών των καὶ ἡ σπάθη τῆς δικαιοσύνης ἐξῆλθε τοῦ κολεοῦ της κατ' αὐτῶν. Ἡ κυβέρνησις γινώσκουσα καλῶς πόσον ὁ λαὸς καὶ οἱ στρατιῶται τῆς Πελοποννήσου ἦσαν προσκεκολλημένοι εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς τούτους, ὑπεχρεώθη νὰ βασισθῇ ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ Βορρᾶ στρατιωτῶν, τῶν Ρουμελιωτῶν καὶ ἄλλων. Εἷς Βούλγαρος Χατζῆ Χρῆστος, ἀνὴρ τολμηρότατος καὶ μεγίστης στρατιωτικῆς ἱκανότητος διωρίσθη ἀρχηγὸς αὐτῶν.

Ἐνταῦθα εἰρήσθω, ὅτι ἐκτὸς τῆς ἐν Τριπολιτσᾷ αἱματοχυσίας, ἐν ᾗ ὁ Πάνος, ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τεσσαράκοντα ἄλλοι ἐφονεύθησαν, οὐδεμία ἄλλη σπουδαία συμπλοκὴ ἔλαβε χώραν. Τὸ μέρος ὅμως τοῦτο μετ' ὀλίγον παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας τῆς κυβερνήσεως, ὡς καὶ τὸ Ναύπλιον.

Ἡ κοινὴ γνώμη ἦν ἐναντίον τῶν ἐπαναστατῶν, ἕνεκα τούτου ἡ ἀντίστασίς των ὑπῆρξε βραχυτάτη. Τῶν χρηματικῶν αὐτῶν μέσων ἐλαχίστων ὄντων, οἱ στρατιῶταί των ἐγκατέλιπον αὐτοὺς καὶ ἐγένοντο φυγάδες. Τέλος, μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρεδόθησαν αἰχμάλωτοι, ἡ δὲ κυβέρνησις περιώρισεν αὐτοὺς ἐν τινι Μονῇ τῆς Ὕδρας.

Ἐν τούτοις ἡ κυβέρνησις, οὐκ ἐπαύσατο λαμβάνουσα πάντα τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὅπως ἐξασφαλίσῃ μὲν τὴν χώραν κατά τε τῶν Τούρκων καὶ τῶν Ἐπαναστατῶν, διατηρήσῃ δὲ ἑαυτὴν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. Ὁ Μαυροκορδάτος ἦν ἡ ψυχὴ τῆς κυβερνήσεως, διότι αὐτὸς καὶ μόνος ἐγίνωσκε τίνι τρόπῳ ἡ κυβέρνησις ἠδύνατο ν' ἀκολουθήσῃ μετ' ἐπιτυχίας πορείαν πολιτικῆς, ὁμοίαν τῇ τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν· ὁμολογουμένως ἦτο ὁ ἱκανώτερος τῶν Ἑλλήνων πολιτευτῶν, καὶ ὁ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ἔχων ἀρίστην γνῶσιν τῆς *στρεβλῆς* πολιτικῆς τῶν διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν αὐλῶν. Ἡ ἀνωτάτη θέσις ἐν τῇ κυβερνήσει δὲν ἠδύνατο νὰ δοθῇ εἰς αὐτὸν διὰ πολλοὺς λόγους, ἀλλὰ πάντες ἐγίνωσκον, ὅτι θὰ ἦτο ὁ κύριος μοχλὸς τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς, ὡς πράγματι ἀπεδείχθη ἐκ τῆς παρατηρήσεως, ἣν ἐποίησε πρὸς τὸν Πρόεδρον, ὅταν εἶπεν εἰς αὐτόν:

— «Μαυροκορδάτε, γινώσκεις, ὅτι εἶμαι ἀδαὴς τῶν πολιτικῶν· πῶς δύναμαι νὰ ὑπηρετήσω ἐὰν δεχθῶ;»

— Δὲν πειράζει, δὲν πειράζει, ἀπήντησεν ὁ πονηρὸς διπλωμάτης, ὑμεῖς θὰ εἶσθε τὸ πλοῖον καὶ ἐγὼ τὸ πηδάλιον.

Ἐν τούτοις τὸ κομματικὸν καὶ φατριαστικὸν πνεῦμα εἶχε διαδοθῆ μετὰ μεγίστης δυνάμεως ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ Πελοποννήσῳ. Οἱ φίλοι καὶ κατάσκοποι τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀρχηγῶν, τῶν ἐν Ὕδρᾳ φυλακισθέντων, εἰργάζοντο σπουδαίως, ὅπως ἐξεγείρωσι τὸν λαὸν νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπελευθέρωσίν των. Καὶ ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ, διότι ὁ λαὸς ἤρχισε νὰ φωνάζῃ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τῆς Πελοποννήσου μέχρι τοῦ ἄλλου:

— Δὸς ἡμῖν τὸν Κολοκοτρώνην καὶ τοὺς ἄλλους ἀρχηγοὺς καὶ θέλομεν πολεμήσῃ μέχρις ἐσχάτων, ὅπως ἀποδιώξωμεν τοὺς εἰσβολεῖς, ἄνευ αὐτῶν οὐδὲν θὰ πράξωμεν.

Ἡ κυβέρνησις εὑρεθεῖσα ἐν δεινῇ καὶ κρισίμῳ θέσει, ὑπεχρεώθη νὰ ποιήσῃ προτάσεις πρός τε τὸν Κολοκοτρώνην καὶ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς. Ἐπὶ δὲ τῇ ὑποσχέσει, ὅτι θὰ λησμονήσωσι τὸ παρελθὸν καὶ θὰ ὁρκισθῶσιν ὑπακοὴν εἰς αὐτήν, ἠλευθερώθησαν καὶ ὡδηγήθησαν ἐν θριάμβῳ εἰς Ναύπλιον, τῆς κυβερνήσεως ἐπιδαψιλευσάσης αὐτοῖς μεγάλας τιμάς. Ἡ *Ἕνωσις*, ὡς ἐκλήθη, ἐωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς καὶ πανηγυρικώτατα, ὁ δὲ Τρικούπης ἀπήγγειλε σπουδαῖον λόγον.

Ὁ Κολοκοτρώνης ἐγένετο ἀρχιστράτηγος τοῦ Πελοποννησιακοῦ στρατοῦ, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδὲν διέπραξεν ὡς ἀρχιστράτηγος ἢ ὡς μέγας κομματάρχης. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἔχων ἀκριβεστάτην γνῶσιν τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐξασκῶν μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ χωρικῶν, ἠδύνατο εὐκόλως νὰ καταστρέψῃ τὸν στρατὸν τοῦ Ἰβραὶμ Πασσᾶ, ἐὰν ἐπέμενε νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ὀρεινὰ καὶ πετρώδη μέρη τῆς χώρας.

Ἀλλὰ διατί ὁ Κολοκοτρώνης δὲν ἔπραξε τοῦτο; Διότι, ὡς ἔγραψε πρὸς τὴν κυβέρνησίν του, οἱ στρατιῶταί του δειλιάσαντες ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, ἐγκατέλιπον τὰς θέσεις των καὶ ἠρνήθησαν νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν εἰς τὴν προσβολήν. Ὅτι κατέλαβε πανικὸς τοὺς στρατιώτας τοῦ Κολοκοτρώνη ἅμα εἶδον τοὺς Αἰγυπτίους δὲν ὑπάρχει ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία, ἀλλὰ φρονῶ, ὅτι ὑπῆρχεν ἄλλος σπουδαιότερος λόγος ἐκείνου, ὃν ἔδωκεν ὁ Κολοκοτρώνης. Ἡ ἀληθὴς αἰτία εἶνε α') ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἠδύναντο νὰ πολεμήσωσι μὲ τακτικὸν στρατόν, οὗτινος ὁ νέος τρόπος τοῦ πολεμεῖν καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ κινήσεις καὶ προφυλάξεις θὰ κατέστρεφον αὐτούς, καὶ β') διότι ἐκ τῶν Αἰγυπτίων ὁ Κολοκοτρώνης οὐδὲν ἠδύνατο νὰ προσδοκᾷ ἢ πεισματώδη πόλεμον καὶ ἁπλᾶ τουφέκια μὲ χαλυβδίνας λόγχας....

Ἐν τούτοις ὁ Ἰβραὶμ Πασσᾶς διήρχετο τὴν Πελοπόννησον ὡς καταστρεπτικὸν πνεῦμα, τὰ δὲ πυροπληθέντα χωρία, οἱ μαῦροι καὶ ἐφθαρμένοι κορμοὶ τῶν ἐλαιῶν, αἱ καταπεπατημέναι ἄμπελοι, καὶ τὰ ἐν καταστάσει σήψεως ἠκρωτηριασμένα ἀνθρώπινα σώματα, ἐμαρτύρουν τὸν μέγαν ὄλεθρον, ὃν ὁ Ἰβραὶμ ἐπήνεγκεν ἐν Πελοποννήσῳ. Ὅσοι τῶν κατοίκων ἠδυνήθησαν νὰ σωθῶσιν ἀνῆλθον ἐπὶ τῶν ὀρέων παρατηροῦντες ἐκ τῶν κορυφῶν των μὲ δεδακρυσμένους ὀφθαλμοὺς καὶ πάλλουσαν καρδίαν τὴν καταστροφὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἐλπίδων των. Μικρὰ ἀντίστασις ἐγένετο κατὰ τοῦ ἀμειλίκτου ἐχθροῦ παρὰ τῶν ἀγροίκων χωρικῶν καὶ τινων ἀνδρείων καὶ τολμηρῶν ὁπλαρχηγῶν, οἵτινες προὐτίμων νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ πατρίδος καὶ οὐχὶ διὰ χρῆμα ἢ λάφυρα· ἐκ τούτων ὁ Νικήτας καὶ ὁ Στάϊκος ἦσαν οἱ πρώτιστοι, ἀλλ' οὐδεὶς αὐτῶν ἐκέκτητο ἱκανὰ μέσα, ὅπως διατηρήσῃ περισσότερον τῆς μιᾶς δρακὸς ἀνδρῶν. Ὅθεν ἡ τοῦ Κολοκοτρώνη εὐθύνη ἀποκαθίστατο μεγαλητέρα διὰ πᾶν ὅ,τι ἔπραξε, καὶ ἔτι μεγαλητέρα διὰ πᾶν ὅ,τι δὲν ἔπραξεν. Ἡ θέσις του ὡς ἀρχιστρατήγου παρεῖχεν αὐτῷ μεγίστην *δύναμιν ἐπιρροῆς*, καὶ *φρονῶ* ὅτι, ἐὰν ἤθελε καταβάλῃ τὰς αὐτὰς προσπαθείας καὶ φροντίδας, ἃς κατέβαλεν, ὅπως προκόψῃ τὰ ἰδιαίτερα αὐτοῦ συμφέροντα καὶ τὰς κομματικὰς διενέξεις, βεβαίως θὰ ἠδύνατο νὰ θέσῃ ἀνυπέρβλητα προσκόμματα εἰς τὸν Ἰβραὶμ, ὅπως προχωρήσῃ εἰς τινα μέρη, ἅτινα τοσοῦτον ἀνηλεῶς καὶ βαρβάρως κατηρήμωσε καὶ κατέστρεψεν.

Ὁ Κολοκοτρώνης γινώσκων ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ διοργανώσῃ στρατὸν κατὰ τὸ Εὐρωπαϊκὸν σύστημα, ἢ νὰ διοικήσῃ τοιοῦτον ἅμα διοργανωθέντα, οὐδόλως ἐνεθάρρυνε τὴν πειθαρχίαν. Ἦτο στρατηγὸς καὶ ἐφρόνει, ὅτι ὤφειλε νὰ ἔχῃ στρατόν, ἀλλ' ἀντὶ νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς πείρας, ἣν ἐκέκτητο, περὶ τῆς ἀνικανότητος τῶν ἀξέστων αὐτοῦ στρατιωτῶν, ὅπως ἀντιστῶσιν ἐν μεγάλοις σώμασι κατὰ τῶν λογχῶν τῶν Αἰγυπτίων, ἀντὶ νὰ διαιρέσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς ἑκατὸν μικρὰ κλέφτικα ἀποσπάσματα, ἅτινα διὰ συνεχῶν καὶ μικρῶν

ἀψιμαχιῶν ἠδύναντο οὐ μόνον νὰ ἐμβάλωσιν εἰς σύγχυσιν καὶ ἀταξίαν τὸν τακτικὸν στρατὸν τοῦ Ἰβραίμ, ἀλλὰ καὶ νὰ καταστρέψωσιν αὐτόν, ἐξώδευε τὸν πολύτιμον αὐτοῦ καιρὸν προσπαθῶν μάτην νὰ συναθροίσῃ μεγάλα σώματα ἀνδρῶν, πρὸς ἐπίδειξιν στρατοῦ!.... Πάντα δὲ ταῦτα ἐνήργει, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐγίνωσκεν, ὅτι ἡ χώρα δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ μέγαν στρατόν, ἡ δὲ ἔλλειψις σιτηρεσίου μιᾶς ἡμέρας θὰ διέλυεν αὐτόν. Ὁ Κολοκοτρώνης μάλιστα οὐδόλως ἠὐχαριστεῖτο εἰς ἓν σιτηρέσιον δι' ἕκαστον στρατιώτην· ἀπῄτει τριπλοῦν καὶ τετραπλοῦν, ὅπως πλουτίσῃ τὸ βαλάντιόν του. Ἦτο αὐτὸς ὁ ἐνθαρρύνων καὶ τοὺς ἄλλους ἀρχηγούς, ὅπως ἀκολουθήσωσι τὸ κακὸν αὐτοῦ παράδειγμα τῆς ἁρπαγῆς καὶ τῆς βίας.

Ἡ κυβέρνησις κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐπλήρονε σιτηρέσιον διὰ 40 χιλιάδας στρατιωτῶν εἰς διαφόρους ὁπλαρχηγούς, ἐνῷ ἅπαντες ὁμοῦ δὲν εἶχον περισσότερον τῶν 10 χιλιάδων!

Ἡ θλιβερωτέρα ὅμως σκηνὴ τοῦ ὅλου δράματος, ἦν ἡ τῶν ἐμφυλίων διχονοιῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Κορίνθου. Ἔλαβον δὲ τοιαύτας διαστάσεις, ὥστε μετεβλήθησαν εἰς ἐχθροπραξίας καὶ αἷμα ἐχύθη ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ὁ Δεληγιάννης καίτοι μέλος τῆς κυβερνήσεως, οὐκ ἐπαύσατο ὑποθάλπων καὶ ἐνθαρρύνων τὰς ἔριδας. Ἵνα δὲ προάξῃ ἔτι μᾶλλον τὰ συμφέροντά του καὶ τὰ τοῦ κόμματός του, ἀπῆλθεν εἰς Κόρινθον, ὅπως διὰ τῶν ῥαδιουργιῶν του πραγματοποιήσῃ τὰ σχέδιά του. Ὁ πρόεδρος Ζαΐμης παρηκολούθησεν αὐτόν, ὑποκρινόμενος ὅτι ἔλαβεν ἐντολήν, ἵνα καταβάλῃ τὰ διαμαχόμενα μέρη, ἀλλὰ πράγματι, ὅπως ματαιώσῃ τὰ σχέδια τοῦ Δεληγιάννη. Καὶ ὁ Κολοκοτρώνης ἔτρεξεν ἐκεῖ μὲ τοὺς στρατιώτας του, ὡς εἶπεν, ἵνα διὰ τῆς λόγχης καταβάλῃ ἀμφότερα τὰ κόμματα, ἀλλ' ὁ σκοπός του ἦτο νὰ παίξῃ τὸ πρόσωπον τῆς Ἀλώπεκος, δηλαδὴ νὰ ἴδῃ, ἐὰν ὁ Λέων καὶ ἡ Ἄρκτος ἔκειντο ἐξηντλημένοι ἐκ τῆς πάλης καὶ οὕτως ἁρπάσῃ αὐτὸς τὴν λείαν, — τὸ φρούριον τῆς Κορίνθου. Ἡ ὅλη ὅμως ὑπόθεσις ἔλαβε τέλος ἀκριβῶς ὁποῖον ἔπρεπε νὰ λάβῃ. Οἱ Σουλιῶται καὶ τινες τῶν Ρουμελιωτῶν ἀποκαμόντες ἐν τῇ προσδοκίᾳ τῆς πληρωμῆς των, ἥρπασαν τὸ προϊὸν τῆς σταφίδος, — τὸ ἀντικείμενον τῆς ἔριδος, — καὶ ἐπώλησαν αὐτὸ πρὸς ἴδιον αὐτῶν ὄφελος.

Κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1826 ἐπρόκειτο νὰ συνέλθῃ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, ἵνα ἡ μὲν κυβέρνησις καταθέσῃ τὴν ἐξουσίαν, ἡ δὲ Ἐθνοσυνέλευσις προβῇ εἰς ἐκλογὴν νέας, ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν ἐγένετο ἀκριβῶς κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἡμέραν, οἱ ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας κομματάρχαι ἤρξαντο νὰ φωνάζωσιν, ἡγουμένου τοῦ Κολοκοτρώνη, ὅστις ἤλπιζε διὰ τοιαύτης ἀλλαγῆς νὰ λάβῃ αὐτός τε καὶ οἱ φίλοι του τὸ πηδάλιον τῆς πολιτείας. Ἴσως ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἦτο τὸ ὄργανον ἄλλων, ὧν τὰ σχέδια ἦσαν καταχθονιώτερα, — ἐν τούτοις οὐδέποτε ἐνήργει ἄνευ τῆς συμβουλῆς τοῦ συμβούλου καὶ ἰδίου αὐτοῦ πλάσματος, τοῦ Ἀνδρέου Μεταξᾶ.

Ἡ κυβέρνησις ἐξέδωκε προκήρυξιν προσκαλοῦσα τὰ μέλη τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὅπως συνέλθωσιν ἐν Αἰγίνῃ.

Τοῦτο λίαν δυσηρέστησε τὸν Κολοκοτρώνην. Ἡ Αἴγινα ἦν νῆσος, καὶ ἡ ἐν Ὕδρᾳ κάθειρξις αὐτοῦ, φαίνεται, ὅτι ἀπεκατέστησεν αὐτὸν *ὑδροφοβικόν*. Ὡς ἐκ τούτου ἡ λέξις *Νῆσος* προὐξένει εἰς αὐτὸν φόβον καὶ τρόμον. Καὶ δικαίως, διότι οἱ στρατιῶταί του δὲν ἠδύναντο νὰ διέλθωσι τὴν θάλασσαν, ἵνα δι' αὐτῶν ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἐπέμενε λοιπόν, ὅπως συνέλθῃ ἐπὶ *Terra ferma*. Δυστυχῶς ὁ Κολοκοτρώνης πολλοὺς ἔσχεν ὀπαδούς, καὶ τὸ ἔτος παρῆλθεν εἰς διαπληκτισμοὺς μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν περὶ τοῦ μέρους, ἐν ᾧ ἡ Ἐθνοσυνέλευσις ἐπρόκειτο νὰ συνέλθῃ.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ Ἰουλίου 1827 ἡ οἰκονομικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος ἦν οἰκτροτάτη, ὁ δὲ στρατηγὸς Τζῶρτς, μὴ ἔχων τὰ μέσα πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου, ἐξώδευε τὸ πλεῖστον τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ χρόνου ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του, ὁτὲ μὲν σκεπτόμενος περὶ σχεδίων, ἅτινα ἦτο ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῶσιν, ὁτὲ δὲ προσπαθῶν νὰ κατανικήσῃ τὰς μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν ἔριδας καὶ ζηλοτυπίας. Ὁ Κολοκοτρώνης εἶχεν εἰσέτι τὸν τίτλον τοῦ στρατηγοῦ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐξήσκει τὰ ὑψηλὰ καὶ σπουδαῖα αὐτοῦ καθήκοντα κατὰ τὸ ἴδιον συμφέρον. Ἠσχολεῖτο δὲ ἰδίως ἐοίζων καὶ διαμαχόμενος μετὰ τοῦ Δεληγιάννη περὶ τῶν προσόδων τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, ἃς ἀμφότεροι ἐπεθύμουν νὰ σφετερισθῶσι.

Πρὸς τούτοις ἐν τῶν κυριωτέρων μελημάτων τοῦ Κολοκοτρώνη, ἦν ὅπως λάβῃ κατοχὴν φρουρίου τινός· καὶ ἐνῷ οἱ χωρικοὶ τῆς Ἀρκαδίας καὶ ὁλοκλήρου τοῦ κέντρου καὶ τῶν μεσημβρινῶν μερῶν τῆς Πελοποννήσου συνεχῶς ἔγραφον παρακαλοῦντες αὐτόν, ὅπως πορευθῇ ἐκεῖ μὲ ὀλίγους στρατιώτας καὶ βοηθήσῃ αὐτοὺς νὰ ἐκδιώξωσι τοὺς Τούρκους ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν των, διακηρύττοντες σύναμα, ὅτι ἡ φύσις δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἀνεχθῇ τὰς ταλαιπωρίας, τοὺς πόνους, τὰ δεινὰ καὶ τὰ δυστυχήματα, ἅτινα αὐτοί τε καὶ αἱ οἰκογένειαί των ὑπέφερον ἐπὶ τῶν ὀρέων — οὗτος ἐσκέπτετο πῶς νὰ ἁρπάσῃ τὸ φρούριον τὸ δεσπόζον τοῦ Ναυπλίου.

Ὁ νόμιμος διοικητὴς τοῦ φρουρίου τούτου, ἦτο ὁ Θεόδωρος Γρίβας, ὃν οἱ Πελοποννήσιοι ἐμίσουν, ἕνεκα τῆς Ρουμελιωτικῆς αὐτοῦ καταγωγῆς καὶ τῶν μεγάλων φόρων, οὓς ἐπέβαλεν ἐπὶ τῶν κατοίκων τοῦ Ναυπλίου. Ἐν τούτοις ὁ Κολοκοτρώνης ἀπεφάσισεν, ἵνα διὰ τῆς *ἰσχύος* καταβάλῃ τὸ *δίκαιον*· ὅθεν συνήθροισε περὶ τοὺς 2,500 ἄνδρας, ὅπως ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ Γρίβα. Ἵνα δὲ διαθρέψῃ αὐτοὺς κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς συλλογὴν ζωοτροφιῶν. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἀνόμων αὐτοῦ πράξεων, ἥρπασεν αὐθαιρέτως καὶ διὰ τῆς βίας περίπου χίλια βαρέλια ζωοτροφιῶν σταλέντα ἐκ Νέας Ὑόρκης διὰ τοὺς ἐκ τῆς πείνης θνήσκοντας Ἕλληνας. Συνεπείᾳ ὅμως ἐντόνων παραστάσεων τοῦ πλοιάρχου τοῦ ἀμερικανικοῦ πολεμικοῦ «*Σύνταγμα*» κ. Pattersou, ὑπεχρεώθη νὰ ἀποδώσῃ αὐτὰ εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ Κολοκοτρώνης, ὅπως ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του καὶ γείνῃ κάτοχος τοῦ φρουρίου τοῦ Ναυπλίου ἐδωροδόκησεν ἕνα τῶν στρατιωτῶν τοῦ Γρίβα, ὅπως ἀνοίξῃ εἰς αὐτὸν τὰς πύλας τοῦ φρουρίου κατὰ τὸ μεσονύκτιον. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Κολοκοτρώνης συνήθροισε τὸν στρατόν του καὶ περὶ τὴν νύκτα τῆς 9ης Ἰουλίου 1827 ἐπλησίασε μετὰ μεγίστης προφυλάξεως τὸ μεσημβρινὸν μέρος τοῦ φρουρίου. Ὁ στρατιώτης ὅμως, ὃν προσεπάθησε νὰ διαφθείρῃ δι' ἑνὸς ζεύγους λαμπρῶν πιστολίων κεκοσμημένων δι' ἀδαμάντων καὶ ἄλλων δώρων, ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Γρίβαν τὰ καταχθόνια σχέδια τοῦ Κολοκοτρώνη. Ἀμέσως ὁ Γρίβας ἐσχημάτισε τὸ σχέδιόν του, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Κολοκοτρώνης ἐπλησίασεν εἰς τὸ πρῶτον κανονοστάσιον, οἱ στρατιῶται τοῦ Γρίβα ἤρχισαν πυροβολοῦντες, φονεύσαντες καὶ πληγώσαντες τριάκοντα, οἱ δὲ λοιποὶ καταληφθέντες ὑπὸ πανικοῦ, ἔφυγον ἐν συγχύσει, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ἀγρίων φωνῶν τῆς φρουρᾶς καὶ τῶν σφαιρῶν τῶν τηλεβόλων. Ὁ Γενναῖος, ὁ υἱὸς τοῦ Κολοκοτρώνη, ἠχμαλωτίσθη, ἀλλ' ἀκολούθως ἠλευθερώθη ὑπὸ τοῦ Σουλιώτου ἀρχηγοῦ Φοντουμάρα.

Ἀποτυχὼν ὁ Κολοκοτρώνης ἐν Ναυπλίῳ ἀπῆλθεν εἰς Κόρινθον, ἢ τὸ φρούριον *ἐπωλεῖτο!*

Τὸ ἀρχοντόπουλο, — ὁ υἱὸς τοῦ Νοταρᾶ — καὶ διοικητὴς τοῦ φρουρίου, εἶχεν ἤδη ἐγκαταλείψῃ αὐτό, ὅπως ἐνωθῇ μετὰ τοῦ πρὸ τῶν Ἀθηνῶν στρατοῦ. Οὗτος μὲν ἠχμαλωτίσθη καὶ ἐθανατώθη. Ἡ δὲ φρουρά, ἡ ἐν τῷ φρουρίῳ εὑρισκομένη, ἠρνήθη νὰ παραδώσῃ αὐτό, ἐὰν προηγουμένως δὲν ἐλάμβανε τοὺς καθυστερουμένους μισθούς της.

Ἡ κυβέρνησις ἐπεμψε διάφορα πρόσωπα ἐξουσιοδοτοῦσα αὐτά, ὅπως λάβωσι τὴν διοίκησιν τοῦ φρουρίου, ἀλλ' ἡ φρουρὰ κατ' οὐδένα λόγον ἐπέτρεψε τὴν εἴσοδον αὐτῶν ἄνευ τῶν χρημάτων. Ὁ Κολοκοτρώνης προσήνεγκε τὴν μεγαλητέραν τιμὴν ἐξ 160 χιλιάδων γροσίων, ἀλλ' ἐπὶ πιστώσει. Εἰς τοῦτο ἡ φρουρὰ ἀντέστη, διότι οὔτε δι' ἕνα *παρᾶν* δὲν ἐνεπιστεύετο αὐτόν, ὅθεν παρεδέχθησαν τὴν προσφορὰν τοῦ Ζαβέλλα, ἑνὸς τῶν Σουλιωτῶν ἀρχηγῶν, ὅστις συνεταιρισθεὶς μετά τινων Ρουμελιωτῶν καὶ ἄλλων Ἑλλήνων ὁπλαρχηγῶν, ἐπλήρωσε τοῖς μετρητοῖς 130 χιλιάδας γροσίων καὶ ἔλαβε κατοχὴν τοῦ φρουρίου.

«Οὕτως ἡ Κόρινθος ἀπωλέσθη
καὶ ἐκερδήθη».

Καταστρέφοντες τὸν λόγον λέγομεν, ὅτι οὐδεμία μεγαλοφυΐα ἀνεφάνη, ὅπως ἐνεργήσῃ ὡς ἔδει, κατὰ τῶν ὀρδῶν τοῦ Ἰβραὶμ Πασσᾶ. Ὁ Κολοκοτρώνης ἠδύνατο πολλὰ νὰ πράξῃ, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐπιρροῆς, ἣν ἐξήσκει ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ χωρικῶν, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδὲν ἔπραξεν... Ἡ ἐπαρχία του ἦν ὁλόκληρος ἡ πατρίς του· περὶ φήμης οὐδὲν ἐφρόντιζε, *λεηλασία* καὶ *λάφυρα* ἦσαν δι' αὐτὸν τὸ πᾶν, ὡς ἐκ τούτου ὁλόκληρος ἡ πορεία του ὑπῆρξε πορεία *συμφέροντος!* (*).

(Ἕπεται τὸ τέλος) Γ.Δ.Κ.

(*) Τὰ ἀνωτέρω μετεφράσαμεν οὐδὲ κατὰ κεραίαν ἀλλοιώσαντες τὰ γραφόμενα τοῦ Δεσ: Χίου.

ΣΕ ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΞΑΝΘΟΥΛΑ

Μικροῦλα, 'ς τὸ μπαλκόνι σου
'Αμέριμνα προβαίνεις,
Καὶ μὲ χαρὰ 'ς τὸ πρόσωπο
Τὴ θάλασσα κυττᾷς.
Εἶσαι ξανθὴ σὰν ἄγγελος
Ὦ! πόσο μὲ τρελλαίνεις·
Ἔχεις οὐράνιαν ἔκφρασι,
Ὅταν χαμογελᾷς.

—

'Αδιάφορο τὸ βλέμμα σου
'Εδῶ κι' ἐκεῖ γυρίζει,
Βλέπεις τὴν πλάσιν ὥμμορφη
Κι' ἔχεις κρυφὴ χαρά.
Μικρὲ ξανθέ μου ἄγγελε
Πόση εὐτυχιὰ σκορπίζεις,
Μ' αὐτό σου τὸ χαμόγελο
'Σ τὴ δόλια μου καρδιά.

—

Κι' ὅμως μιὰ 'μέρα, κόρη μου
Τὸ βλέμμα, ποῦ σκορπίζει,
Μὲ τόση χάρι γύρω του
Γαλήνη κι' εὐτυχιά,
Πόσαις καρδιαὶς ἀδιάκοπα
Θὰ κεῖη, θὰ φλογίζη,
Κι' ἀμέριμνα 'ς τὸν πόνο τους
Θὲ νὰ χαμογελᾷ.

Δ. Ι. Μαργαρης

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΜΙΣΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

(Διήγημα)

Δὲν πιστεύω σπουδαίως εἰς τὸ μῖσος τῶν ἀνδρῶν καὶ διόλου εἰς τὸ μῖσος τῶν γυναικῶν. Οἱ ἄνδρες εἶσιν ὑπερήφανοι, αἱ δὲ γυναῖκες νευρικαί. Ὅταν ἡ ὑπερηφάνεια ἱκανοποιηθῇ ἀφοπλίζεται, καὶ ὅταν τὰ νεῦρα κατευνασθῶσι, τὸ γυναικεῖον πνεῦμα δὲν μνησικακεῖ πλέον.

Ἐξέθεσα τὴν θεωρίαν ταύτην ἐνώπιον φίλου μού τινος, ὅστις μοὶ ἐφαίνετο δύσπιστος καὶ ἐπειδὴ τὸν προεκάλεσα νὰ συζητήσῃ μετ' ἐμοῦ, μοὶ ἀπήντησε μειδιῶν:

— Θὰ σοὶ διηγηθῶ διήγημά τι, ὅπερ θὰ ἀξίζῃ περισσότερον τῶν φυσιολογικῶν καὶ ψυχολογικῶν ἐπιχειρημάτων. Ὑπέφερον ἀπὸ γυναικεῖον μῖσος, ὅπερ ἠδύνατο νὰ μὲ ἀπωλέσῃ, ἐὰν δὲν ἐφόνευον ἀποφασιστικῶς τὴν ἐχθράν μου.

— Ἐφόνευσες γυναῖκα;

Ἐπειδὴ ὁ φίλος μου ἐμειδίαι καὶ δὲν ἐφαίνετο ἔχων τύψεις, τὸν προσέβλεψα ἄνευ φρίκης καὶ τὸν προσεκάλεσα νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἐξαιτούμενος συγγνώμην διὰ τὴν διακοπήν μου.

— Ναί, μὰ τὸν Θεόν, ἐφόνευσα μίαν ὡραίαν νέαν κόρην καὶ ἡ πρᾶξις μου αὕτη ὑπῆρξεν ἡ εὐφυεστέρα τῆς ζωῆς μου. Ὅλη μου ἡ εὐτυχία πηγάζει ἐξ ἐκείνου τοῦ φόνου.

Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ φίλου μου νὰ ὁμιλῇ περὶ φόνου μὲ ἠνώχλει.

— Δὲν δύνασαι νὰ μεταχειρισθῇς ἄλλον ὁρισμόν; τὸν ἠρώτησα.

— Δὲν ὑπάρχει ἄλλος ὁρισμὸς καταλληλότερος μοὶ ἀπήντησε, μετὰ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε μειδιάματος· ἄλλως τε θὰ κρίνῃς μόνος σου ἐκ τῆς διηγήσεώς μου.

* * *

«Εἶχον ὀλιγώτερα τῶν εἴκοσι ἐτῶν· εὑρισκόμην εἰς τὴν ἔξοχήν, πλησίον φίλων πλουσίων, οἵτινες κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους ἐφιλοξένουν πολλὰς οἰκογενείας. Διωργανίζομεν παραστάσεις καὶ διεσκεδάζομεν ἀθώως νέοι μετὰ νεανίδων τῆς αὐτῆς ἡλικίας. Βεβαίως ἡ ἀθωότης δὲν ἦτο ἄμικτος συγκινήσεων. 'Αλλ' ὅλοι εἴχομεν τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν τιμιότητα τῶν εἴκοσιν ἐτῶν, ὡς παιδία λαίμαργα, πλὴν φρόνιμα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀπηγορεύθη νὰ ζητήσωσι γλύκυσμα, πρὶν ἢ δοθῇ τὸ σημεῖον παρὰ τῶν γονέων. Καί, μολονότι ἐβλέπομεν τὰ μῆλα καὶ τὰ ροδάκινα ἐπὶ τῶν παρειῶν τῶν νεανίδων τούτων δὲν ἐδοκιμάζομεν, ἐν τούτοις, νὰ τὰ δαγκάσωμεν. Ἰδίως κατὰ τὴν συλλογὴν τῶν ἀνθέων, τῶν μαργαριτῶν, τῶν ρόδων, διὰ τοῦ τρόπου, μεθ' οὗ ἠγγίζομεν, κατὰ τύχην, τὰς χεῖρας, προεδίδομεν διαθέσεις, αἵτινες ἐκείνας μὲν ἔκαμνον νὰ ἐρυθριῶσιν, ἡμᾶς δὲ νὰ ὠχριῶμεν. Ἐκτὸς τούτου, αἱ κακίαι μας αὗται διήρκουν, ὅσον διαρκεῖ στεναγμός, καὶ εἴμεθα τόσον ἄπιστοι εἰς τὰς μνηστὰς αὐτὰς τοῦ ἑνὸς δευτερολέπτου, ἠλλάζομεν τόσον ταχέως ἐρωμένας, ὥστε διεσκεδάζομεν ἐν τῇ αὐγῇ τοῦ ἔρωτος, χωρὶς ν' ἀγαπώμεθα.»

Ὁ φίλος ἐσταμάτησε καὶ εἶδον τὸ ἄκρον τῆς γλώσσης του νὰ λείχῃ τὰ χείλη του, ὡσεὶ νὰ ἐζήτει λείψανόν τι τοῦ μέλιτος τῶν εἴκοσιν αὐτοῦ ἐτῶν. Ἤδη εὑρίσκεται εἰς τὸ ἑξηκοστόν.

«Ἐν τῇ ἀθῴᾳ ταύτῃ οἰκειότητι ἀπεκαλούμεθα διὰ τοῦ βαπτισικοῦ ὀνόματός μας καὶ ἐπήρχοντο στιγμαί, καθ' ἃς ἐφιλονεικοῦμεν ἐπίσης εἰλικρινῶς, ὅπως καὶ διεσκεδάζομεν. Νέοι δεκαοκτώ, δεκαεννέα, εἴκοσιν ἐτῶν μάλιστα, ὅταν εἶσι πολλοί, γίνονται παιδία. Ὁ θόρυβός των ὀδηγεῖ αὐτοὺς πρὸς τὰ ὀπίσω. Εἰσὶ σοβαροὶ καὶ ἀποκαλοῦνται κύριοι καὶ κυρίαι, ὅταν μεμονωμένοι κάθηνται μεταξὺ σπουδαίων ἀνθρώπων. Ἠτακτοῦμεν μεθ' ἡδονῆς. Μία ἐκ τῶν μικρῶν τούτων φίλων μοὶ ἀντέλεγε συχνάκις καὶ ἐγὼ τὴν ἐπείραζον διὰ νὰ τὴν ἐκδικῶμαι. Εἶχε πνεῦμα καὶ τὸ μετεχειρίζετο καθ' ὑπερβολήν. Εἶχε κάμη καλὰς σπουδὰς καὶ ἐνέπαιζε τὰς ἰδικάς μου. Ἐκ μέρους μου, δὲν ἠρεσκόμην νὰ κλέπτωσι τὰς λέξεις μου καὶ ν' ἀπαντῶζωσι τὰς ἑτοιμολογίας μου. Μᾶς ὤθουν συχνάκις εἰς συμπλοκὴν διὰ νὰ διασκεδάζουν. Τὴν εὑρισκον ξεκρέμαστη, μ' εὑρισκεν εὐήθη. Δὲν ἐξεφράζομεν γνώμας περὶ τῶν φυσικῶν μας ὑπεροχῶν. Ἠνωχλούμην ν' ἀκούω ὅτι ἦτο λεπτὴ καὶ ὡραία, καὶ ἐνῷ μίαν ἡμέραν εἰσηρχόμην εἰς τὴν αἴθουσαν, χωρὶς νὰ μ' ἐννοήσωσιν, ἤκουσα ἐκφραζομένην διὰ λογαριασμόν μου τὴν ἑξῆς γνώμην ὑπὸ τῆς Σοφίας Β*.

«— Μὲ τὴν ἀρνίσια κεφαλήν του ἔχει δίκαιον νὰ θέλῃ παραγναθίδας ἐν εἴδει μπριζόλας. Εἶνε ὁ καλλίτερος τρόπος διὰ νὰ τὴν στολίσῃ.

«Τὸν χαριεντισμὸν τοῦτον εὗρον ἀποτρόπαιον καὶ ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐσκέφθην, ὅτι ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ πειράζω τὴν Σοφίαν ἦτο κλίσις βαθείας ἀντιπαθείας. Καὶ ἐκείνη ἐκ μέρους της, ἐνθαρρυνομένη ἀπὸ τὰ ἐπιγράμματά της, ὠθουμένη ὑπὸ τῆς κακεντρεχείας της, ἤρξατο νὰ μὴ φείδηται οὐδενὸς σημείου ἀποστροφῆς καὶ περιφρονήσεως πρὸς ἐμέ.

» Μίαν ἐσπέραν ἐπαίζομεν μικρὰ παιγνίδια. Ἠθέλησα νὰ ἐκδικηθῶ. Ἀπὸ ὀκτὼ ἤδη ἡμερῶν μόλις ἀντηλλάζομεν ἕνα ἁπλοῦν χαιρετισμὸν τὴν πρωΐαν καὶ τὴν ἑσπέραν. Δὲν ἐδίδομεν πλέον τὰς χεῖρας καὶ μεταξύ μας ἐζυμοῦτο τρομερά τις ἀπέχθεια. Ἐπειδὴ ἐπρόκειτο νὰ ἐκλέξω μίαν νεάνιδα, ὅπως ἐπιτύχω δι' ἑνὸς φιλήματος τὴν ἐξαγορὰν ἐνεχείρου, ἐξέλεξα τὴν Σοφίαν Β*. Ἐγέλασαν πολὺ διὰ τὴν ὑποχρέωσιν, εἰς ἣν ὑπεβάλλετο τοῦ νὰ μὲ ἀσπασθῇ. Ἠγέρθη καὶ ἐπροχώρησε πρός με ζωηρῶς καὶ ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ ἐλάμβανε χώραν πλησίον τῆς ἀνοικτῆς θύρας μὲ ὤθησεν, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τοῦ βλέμματός της ἔξω τοῦ δωματίου καὶ μόλις ἐξήλθομεν:

«— Τί ζητεῖτε ἀπὸ ἐμέ; μ' ἠρώτησε μὲ συνεσφιγμένους ὀδόντας, ἀναμφιβόλως διὰ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ μὲ δαγκάσῃ.

«— Νὰ σᾶς προσφέρω τὰς μπριζόλας μου, τῇ εἶπον παρουσιάζων τὴν παρειάν μου.

«Παραδέχομαι ὅτι ἡ ἀπάντησίς μου δὲν ἦτο πολὺ εὐφυής, ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ εὕρω καλλιτέραν ἐκείνην τὴν στιγμήν.

«— Ποτέ! μοὶ εἶπεν ὑποκώφως.

«Ἠθέλησα νὰ συλλάβω τὰς χεῖράς της καὶ τὴν ἀσπασθῶ διὰ τῆς βίας, διότι τὸ παιγνίδιον ἐπέτρεπε τὴν τόλμην ταύτην. Ἐστήριξε τοὺς δακτύλους της ἐπὶ τῶν ἰδικῶν μου καὶ ἀμέσως ἠσθάνθην τοὺς ἀνοικτιρμονεστέρους ὄνυχας ἀσπνίας ξεσχίζοντάς με μέχρι αἵματος. Μοὶ προὐξένησε πολλοὺς πόνους, ἀλλ' ἔσχον τὸ θάρρος νὰ μειδιάσω. Ἐτόλμησε νὰ μοι μειδιάσῃ καὶ ἐκείνη προσβλέπουσά με ἀγρίως. Τὴν ἀφῆκα νὰ ὀπισθοδρομήσῃ καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αἴθουσαν. Εἰσῆλθον καὶ ἐγὼ κατόπιν, θέτων τὰς χεῖράς μου εἰς τὰ θυλάκια μου, ὅπως ἀποκρύψω τὰς πληγάς. Οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐπίστευσαν ὅτι ἐνηγκαλίσθημεν εὐγενῶς καὶ μᾶς ἐχειροκρότησαν.

»Ὅταν ἀπεσύρθην ἔπλυνα τὸ αἷμα καὶ εὗρον τὸν τρόπον νὰ ψευσθῶ κατόπιν λέγων, ὅτι ἐπληγώθην εἰς μίαν ροδωνιάν. Ἐκράτησα τὸ μυστικὸν τῆς δηλώσεως ταύτης τοῦ πολέμου, ἀλλ' ἠσθάνθην ὅτι ἤρξατο πλέον πόλεμος ἀνοικτὸς μεταξὺ τῆς ὑψηλῆς καὶ ὡραίας αὐτῆς κόρης καὶ ἐμοῦ».

Ὁ φίλος μου διεκόπη, ὅπως παρατηρήσῃ τὰς χεῖράς του. Δὲν ἐσώζοντο πλέον ἐπ' αὐτῶν τὰ ἴχνη τῶν ὀυλῶν.

— Τί ἀποδεικνύει ἡ διήγησίς σου; τῷ εἶπον γελῶν. Ὅτι ἡ δεσποινὶς Σοφία ἦτο νευρική. Τὸ εἶπες μόνος: Ἐκδέρονται εἰς τὰς ροδωνάς· καὶ σὺ ἐξεδάρης· ἀλλά, βραδύτερον...

—Βραδύτερον! ἀνέκραξεν ὁ φίλος μου μεθ' ὁρμῆς, ὑπῆρξεν ἡ κεκηρυγμένη ἐχθρά μου! Τὴν ἐποιοῦσαν τῇ προσέφερον, φιλοφρονητικῶς, ἐν ζεῦγος ψαλίδων, πολὺ ὡραίων, διὰ τοὺς ὄνυχας. Ἐνόμιζον ὅτι δὲν θὰ δεχθῇ τὸ δῶρόν μου, ὅτι θὰ τὸ ἔρριπτεν ἢ ὅτι θὰ προσεπάθει νὰ μοὶ ἐξορύξῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ὑπῆρξε θαρραλεωτέρα. «Εὐχαριστῶ, μοὶ εἶπε, μετὰ περιφρονητικοῦ μειδιάματος. Δέχομαι τὸ δῶρον τοῦτο ἐνὸς μαθήματος, ὅπερ ἐδόθη καὶ ἐλήφθη καλῶς.» Συνέταμε τὴν ἐν τῇ ἐξοχῇ διαμονήν της καὶ ἀνεχώρησε ταχύτερον τοῦ συνήθους, ὅπως μὴ ἐπανευρεθῇ μετ' ἐμοῦ. Τὸ ἐπιὸν ἔτος δὲν ἦλθε, καὶ ἐγὼ καταγινόμενος εἰς μελέτας, ὅπως ἐπιτύχω θέσιν μηχανικοῦ, εἰς ἣν τὸ δίπλωμά μου παρεῖχέ μοι δικαίωμα, σπανίως ἐπεσκεπτόμην τοὺς φίλους μου. Ἤκουον νὰ ὡμιλῶσι συχνὰ περὶ αὐτῆς. Οἱ πάντες ἐξεπλήσσοντο διὰ τὴν ὀξύτητα τοῦ πνεύματός της. Κατόπιν τὴν ἀπήντησα εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εὗρον αὐτὴν ὁλίγον ἀδύνατον τὴν ἠσπλαγχνίσθην. Προσεπάθουν νὰ μὴ τὴν μισῶ, ἀλλ' αὕτη πᾶν μετήρχετο μέσον, ὅπως μ' ἀπομακρύνῃ τῶν προθέσεών μου τούτων. Μετὰ πεντεετῆ ἐξ ἀποφάσεως ἔχθραν, μολονότι δὲν ἐπεθύμουν διόλου νὰ νυμφευθῶ, ἐπείσθην ὑπὸ τῆς οἰκογενείας μου, ὅπως ζητήσω τὴν χεῖρα φίλης τινὸς τῆς Σοφίας Β*. Ἡ οἰκογένεια τῆς νέας ἦτο ἔντιμος καὶ πλουσία δι' ἐμέ, ὅστις ἐστερούμην χρημάτων. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι, καίτοι δὲν ἤμην ἐρωτευμένος, ἤμην ὅμως ἀρκετὰ φιλόδοξος καὶ δίκαιος, ὅπως καταστήσω εὐτυχὲς τὸ ἔντιμον πρόσωπον, ὅπερ ἤθελε μ' ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐτυχίας.

«Δὲν ἠγάπων καμμίαν. Δὲν ἔσωζον ἐν τῇ καρδίᾳ μου, εἰμὴ τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο τοῦ μίσους, ὅπερ εἶχε μεταταπῆ εἰς εὐσπλαγχνίαν. Ἤμην ὁ μηχανικὸς μεγάλης τινὸς ἐργολαβίας καὶ ἠδυνάμην νὰ γείνω ἀρχηγὸς αὐτῆς, δυνάμει τῆς προικός, ἣν θὰ μοὶ προσέφερεν ἡ σύζυγός μου. Ἀπέτυχον ἐξ ὁλοκλήρου. Ἡ νέα ἠρνήθη τὴν χεῖρά της ἕνεκα τοῦ τρομεροῦ χαρακτῆρός μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἔμαθεν, ὅτι ἡ Σοφία Β*. ὡμίλησε περὶ ἐμοῦ μὲ τοιούτους ὅρους, ὥστε οἱ γονεῖς της ἐθεώρησαν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, διότι ἔσωσαν τὸ τέκνον των τὸ λατρευτόν, ἐκ τοῦ κινδύνου τοῦ νὰ συζευχθῇ μετ' ἐμοῦ. Ἔκτοτε ἤμην ἀπησχολημένος μὲ τὴν ἐχθράν μου. Ὠνειρευόμην τὴν ἐξευτελιστικὴν ταπείνωσίν της, τὴν τιμωρίαν της, νὰ τὴν κάμω νὰ μ' ἀγαπήσῃ, ὅπως τὴν περιφρονήσω κατόπιν. Τέλος μὲ καθίστα παράφρονα!»

Ὁ φίλος μου ἐσταμάτησεν, ὅπως σφογγίσῃ τὸ ὑπὸ ἱδρῶτος περιρρεόμενον μέτωπόν του.

— Ἡ φίλη σου δὲν ἦτο, τίποτε περισσότερον, εἰμὴ μία φιλάρεσκος, τῷ εἶπον γελῶν.

— Φιλάρεσκος; ἄ, ὄχι! Ὀσάκις συνηντώμεθα τὴν εὕρισκον πάντοτε ἁπλῆν τὴν περιβολήν, ἀπότομον τοὺς τρόπους καὶ ἀδιάφορον εἰς τὰς περιποιήσεις, τὰς ὁποίας τὸ ὄνομά της καὶ ὑπερήφανός τις χάρις προὐκάλουν. Ἐλέγετο ὅτι εἶχε ἀπόφασιν νὰ μείνῃ ἀνύπανδρος.

«Ἐπὶ ἓν θέρος μετέβην εἰς τὰ θαλάσσια λουτρὰ τῆς Διέπης καὶ ἐπίστευσα, ὅτι ἐκινδύνευον νὰ καταστῶ λίαν ἐρωτόληπτος μὲ τὴν Κυρίαν δὲ Κερπόν. Ἐνόμιζον ὅτι ἔφθασα πλέον εἰς τὸν σκοπόν μου, ὅταν μίαν ἡμέραν ἡ κυρία δὲ Κερπὸν μοὶ στρέφει τὰ νῶτα, ὁμολογήσασά μοι, ὅτι μία φίλη της, ἡ Σοφία Β*. ἐν τῇ ἀνταλλαγῇ σει μεταξὺ των ἀλληλογραφίᾳ, μ' ἔζωγράφισεν ὡς τὸν ἀσταθέστερον τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν ἦτο ἀδύνατον νὰ βασισθῶσιν ἐπ' ἐμοῦ.

«Οὕτως ἡ ἀναίσχυντος αὕτη, αὕτη ἡ ἐχθρά μου, ἐκώλυσέ με δὶς νὰ νυμφευθῶ καὶ ν' ἀγαπηθῶ.

«Τοῦτο ἦτο παρὰ πολύ! Διατί ἀνεμιγνύετο εἰς τὰς ὑποθέσεις μου; Κατειχόμην ὑπὸ σκέψεων ἀναξίων εὐγενοῦς ἀνθρώπου. Ἐπεθύμουν νὰ ἐκδάρω κάγὼ μὲ τὴν σειράν μου. Ἡ αὐτῆς σκέψις δὲν μ' ἄφινε ποσῶς ἡσυχον καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐργασθῶ. Τὴν ὠνειρευόμην κόπτουσαν παντοχόθεν τὸ νῆμα τῆς μοίρας μου μὲ τὰς ψαλλίδας, ἃς τῇ ἐδώρησα. Τὴν ἔβλεπον ἐνίοτε ἀπαθῆ, λεπτυνομένην ὡς λαμπάδα καὶ τὴν εὕρισκον πάντοτε ὡραίαν. Ἐπεθύμουν νὰ τὴν ἔβλεπα ἀποτρόπαιον. Τὸ πιστεύεις; ἀπεφάσισα νὰ ἐκπατρισθῶ.»

— Πτωχὲ τρελλέ! ἐφώνησα· τὴν ἠγάπας!

— Ἴσως, μοὶ ἀπήντησεν ὁ φίλος μου, ἀλλὰ δὲν εἶχον εἰσέτι συνείδησιν τοῦ ἔρωτός μου τούτου καὶ τὴν ἐμίσουν ἐν πεποιθήσει. Ἔκαμον διαβήματα παρὰ τῷ ὑπουργῷ τῶν δημοσίων ἔργων διὰ μίαν ἀποστολὴν σπουδῆς διαμερίσματός τινος μεταλλείου. Ἐπίστευον ὅτι τὴν φορὰν ταύτην ἡ δεσποινὶς Σοφία δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπέμβῃ. Καὶ μολαταῦτα ἔμαθε τὰ διαβήματά μου. Ὁ γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου ἦτο σύζυγος φίλης της. Τί εἶπεν; ἀγνοῶ. Ἀλλ' ἐπείσθην ὅτι καὶ τὴν φορὰν ταύτην μ' ἐπρόλαβεν. Ἀπεφάσισα νὰ δώσω πέρας εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἔστω καὶ ἐπὶ ποινῇ σκανδάλου, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον πῶς νὰ ἐπιτύχω τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης. Ἡ τύχη μοὶ παρέσχε τὴν ποθουμένην περίστασιν. Καὶ ἔτυχε ἀκριβῶς εἰς χορόν τινα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν δημοσίων ἔργων, ἔνθα μ' ἤθελαν ὡς χορευτήν, ὄχι ὅμως καὶ μηχανικόν. Μετέβην ἕνεκα ἀνίας, λύπης, ἕνεκα τοῦ πεπρωμένου, ἐὰν θέλῃς.... Μόλις ἐφθασα εἶδον τὴν Σοφίαν μετὰ τῆς μητρός της καὶ διηυθύνθην κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτάς. Μετὰ ψυχρὸν χαιρετισμὸν προσεκάλεσα τὴν Σοφίαν νὰ συγχορεύσωμεν. Δὲν εἶχον καμμίαν ὄρεξιν νὰ χορεύσω. Ἤμην πεπεισμένος ὅτι ἡ Σοφία θὰ ἠρνεῖτο καὶ ὅτι ἡ ἄρνησις αὕτη θὰ μοὶ ἐχρησίμευεν ὡς ἀφορμή, ὅπως ζητήσω ἐξηγήσεις ἐνώπιον τῆς μητρός της. Καὶ ὅμως ἡ Σοφία ἐδέχθη σχεδὸν εὐχαρίστως. Τῇ προσέφερα τὸν βραχίονα καὶ ἀπεμακρύνθημεν.

«— Ἐπιθυμεῖτε νὰ χορεύσητε; τὴν ἠρώτησα ξηρῶς, ὅταν εὑρέθημεν ἐν μέσῳ τῶν χορευτῶν.

«— Ὄχι, μοὶ ἀπεκρίθη μὲ τὸν αὐτὸν τόνον.

«— Ἐὰν συνδιελεγόμεθα;

«— Τόσῳ τὸ καλήτερον!

«Ἐπορεύθημεν ἀπαθεῖς, μὲ τὰς καρδίας παλλομένας ὑπὸ τοῦ θυμοῦ, ἐντὸς μικρᾶς αἰθούσης, ἔνθα εὑρέθημεν μόνοι.... Ἐκάθησεν, ἐνῷ ἐγὼ ἔμενα ὄρθιος.... Ἔσχες ποτὲ ἐξήγησιν σοβαρὰν μίσους μετά τινος γυναικός; θὰ ἐγνώρισας, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, πόσον εἶνε ἀναγκαῖον, ἵνα ὁ ἀνὴρ διατηρήσῃ τὴν ὑπεροχήν του, τὴν βεβαιότητα, τὸ ἀπόλυτον δίκαιόν του, νὰ μὴ παρατηρῇ ἀτενῶς τὸν γυναικεῖον ἀντίπαλόν του. Εἶνε ἤδη τόσον κοπιῶδες νὰ δοκιμάσῃ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς μίαν γυναῖκα, ὅπως θὰ ὡμίλει πρὸς ἄνδρα... Ἐὰν τὴν ἴδῃς νὰ ὠχριᾷ, νὰ ἐρυθριᾷ, νὰ ἐρεθίζηται, νὰ διαμαρτύρηται, ἢ νὰ ἱκετεύῃ, χαῖρε, ρητορική,—κατηγορίαι, ἀνάθεμα. Ἠρξάμην λοιπὸν ὀτὲ μὲν κάτω νεύων τοὺς ὀφθαλμούς, ὀτὲ δ' ὑψῶν αὐτοὺς πρὸς τὴν ὀροφήν, τὴν σχεδιασθεῖσαν ἐξήγησιν. Ἐξωμολογήθην τὴν ἔκπληξίν μου, τὴν περιφρόνησίν μου. Ἡ Σοφία ἐφύλαττε μνησικακίαν τῶν παλαιῶν ἀστείαμῶν; Πῶς δὲν ἠννόει ὅτι τὸ παιγνίδιον αὐτὸ ἦτο σκληρόν, ὅτι μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ τὴν τιμωρήσω, ὅπως θὰ ἐτιμώρουν ἕνα ἄνδρα; Ἐγενόμην τρυφερώτερος ἐνῷ ὡμίλουν καὶ ἐπροδίδον διὰ τῶν ἐκφράσεών μου, ὅτι δὲν ἔσωζον ἐν ἐμοὶ οὐδ' ἴχνος μίσους. Παραφερθεὶς ὑπὸ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ τὴν συγχύσω, τὴν ἔζωγράφησα, ὁποία πράγματι ἦτο. Τὴν περιέγραψα μειδιῶσαν, φαιδράν, ἀγαπῶσαν, ὡραίαν, μ' ὅλον της τὸ πνεῦμα, ὡραίαν, μ' ὅλην της τὴν ὡραιότητα. Ἀ! τὴν Σοφίαν αὐτὴν πόσον θὰ τὴν ἐσεβόμην θὰ ..... τὴν ἠγάπων.

«Ἐτόλμησα νὰ τὴν παρατηρήσω, ὅτε ἠσθάνθην τοὺς ὀφθαλμούς μου πλήρεις δακρύων. Τότε, φίλε μου, κρίνε περὶ τῆς ἐκπλήξεώς μου. Ἡ Σοφία τὴν ὁποίαν ἐζωγράφησα ἦτο ἐνώπιόν μου, μὲ μειδίαμα οὐράνιον εἰς τὰ χείλη, μὲ θείαν λάμψιν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· ἔκλαιε καὶ αὕτη καὶ τείνουσά μοι τὰς χεῖρας:

«— Τέλος, εἶπε μετὰ στεναγμοῦ καὶ ἐγειρομένη.

«— Τὴν ἔλαβον εἰς τοὺς βραχίονάς μου. Θρίαμβος, φίλτατε! Ἔχεις δίκαιον, αἱ γυναῖκες σπανίως μισοῦσιν, ἢ προσποιοῦνται τὴν μισοῦσαν ἕνεκα τῆς ταραχῆς τοῦ ἔρωτος. Ἡ Σοφία μοὶ τὸ διήγηθη μόνον μετὰ θαυμασίας ἀπλότητος.

«— Ὅταν ἠσθάνθην, ὅτι σᾶς ἠγάπων, μοὶ εἶπεν, ἐφοβήθην μᾶλλον ἐμαυτὴν ἢ ὑμᾶς.. Ναί, ὅταν ἐπαίζαμεν τὰ μικρὰ παιγνίδια, σᾶς ἠγάπων καὶ σᾶς ἐξέδαρα μέχρις αἵματος ἐκ φόβου μήπως κρεμασθῶ εἰς τὸν λαιμόν σας. Συνελήφθην εἰς τὴν ἰδίαν μου παγίδα. Ἂν καὶ τὰ μικρά σας ψαλλίδια τὰ ἐφύλαξα, ποσάκις δὲν ἐσκέφθην ν' ἀνοίξω τὰς φλέβας μου δι' αὐτῶν, ὅπως φονευθῶ, ὅταν εἰς τὰς παραφορὰς τῆς ζηλοτυπίας μου, τὰς ὁποίας ἐξελάμβανον ὡς μῖσος, ἠσθανόμην ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ σᾶς ἴδω εὐτυχῆ... μετ' ἄλλης μακρὰν ἐμοῦ. Ναί, θὰ σᾶς ἠκολούθουν, θὰ σᾶς ἔβλαπτον διὰ νὰ σᾶς διατηρήσω. Ἀ, ἐὰν μὲ ἐπροκαλεῖτε ταχύτερον, ταχύτερον ἤθελον ἴδῃ ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Τὸ μῖσος αὐτὸ ἦτο ἡ ἀπελπισία ἔρωτος, τὸν ὁποῖον ἡ σεμνότης εἶχεν ὁπλίσῃ μὲ ἀκάνθας κατ' ἀρχάς, ἡ δὲ ὑπερηφάνεια ἐκράτει ὡπλισμένη. Διατί δὲν μ'

ἐμαντεύσατε: Μὲ πιστεύετε;... Θέλετε νὰ μὲ νυμφευθῆτε;

«— Ἐὰν τὴν ἐπίστευον, ἐὰν ἤθελον νὰ τὴν νυμφευθῶ. Ἄ, φίλε μου, πόσον ἦτο ὡραία! Εἰς σεμνόν τι φίλημα, εὐσεβὲς καὶ εὐγνῶμον φίλημα, τὸ ὁποῖον τῇ ἔθεσα ἐπὶ τοῦ μετώπου της, ἐφόνευσα τὴν παλαιὰν κόρην, —εὗρε σὺ μίαν καταλληλοτέραν λέξιν—καὶ ἔκαμα ν' ἀναφανῇ ἡ ὀνειροπολη θεῖσα μνηστή. Ὅταν ἐπανήλθομεν εἰς τὴν μητέρα της εἶχε τὸ πρόσωπον τόσον ἀκτινοβόλον, ὥστε ἡ μήτηρ της ἠρώτησεν ἐκπεπληγμένη:

«— Ἀγαπᾷς λοιπὸν τόσον πολὺ τὸν χορόν;

«— Ὄχι, μῆτερ μου, ἰδοὺ ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ!

* * *

«Ἤδη λοιπόν, ὅτε γνωρίζεις τὴν ἱστορίαν τοῦ γάμου μου, θὰ ἐννοήσῃς ὅ,τι σοὶ εἶπον ἄλλοτε: εἶνε περισσότερα ἀπὸ τὰ τριάκοντα ἔτη ἀφ' ὅτου ἐνυμφεύθην ὑπὸ ἔρωτος. Δὲν ἠδύνασο νὰ φαντασθῇς ὅτι ἠγάπων ἐκείνην, ἣν ἐνόμιζον ὅτι ἐμίσουν; καὶ παρ' ἧς ἐπίστευον ὅτι ἐμισούμην. Ἐφύλαξα τὸ μυστικὸν τοῦτο. Σοὶ τὸ δίδω, διότι ὑποστηρίζω τὴν γνώμην σου. Φίλε μου, μόνον ὁ ἔρως εἶνε ἀκαταμάχητος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τὸ μῖσος εἶνε ἀνθρώπινος ἀνακάλυψις, εὔθραυστος, ψευδής, φαντασιώδης. Τὸ εἶπες καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω... Ἐλθὲ νὰ δειπνήσῃς αὔριον μετὰ τῆς γραίας συζύγου μου. Θὰ σοὶ δείξῃ τὰ μικρὰ ψαλλίδια. Μὲ αὐτὰ κόπτομεν τὰ ἄνθη τοῦ κήπου μας. Εἰς τοῦτο περιορίζεται ἡ χρῆσίς των».

(Μετάφρ. Ζ.)

ΤΟ ΦΤΕΡΝΙΣΜΑ

«Ὅταν φτερνίζεται κανείς τοῦ λένε:» Σὲ θυμᾶται!
Κ' ἐκεῖνος, ποῦ φτερνίζεται, ἀπόκρυφα πλανᾶται
Κ' εἰς ὄνειρα βυθίζεται...
Νομίζει τὴν ἀγάπη του πῶς βλέπει ἐμπροστά του,
Καὶ χαίρει ὁ ταλαίπωρος, καὶ τρέμει ἡ καρδιά του,
Καί... καὶ ξαναφτερνίζεται!

Ὅταν κ' ἐγὼ συχνὰ συχνὰ φτερνίζομαι σὰν ὅλοι
Θαρρεῖς πῶς τὸ κεφάλι μου τὸ παίρνουν οἱ διαβόλοι
Καὶ λὲς μοῦ κόβεται ἡ πνοή...
Ἀχ! ἡ καρδιά μου σ' ὄνειρα ἀλλόκοτα πλανᾶται,
Γιατὶ τὸ ξεύρω, παρευθὺς ἐκείνη μὲ θυμᾶται...
Ἐκείνη — ἡ καταρροή!

ΑΛΕΞ. Κ. ΠΕΡΔΙΚΙΔΗΣ

GEORGES DURUY

ΕΝ ΑΡΜΟΝΙΑι

(Μυθιστορία)

(Συνέχεια).

— Εἴκοσι φράγκα ἐκπεσμὸν αἱ μετοχαί, ἐπανέλαβεν ἡ Κλαίρη.

Τὴν ἠρώτησα μειδιῶν, ἐὰν παίζῃ εἰς τὸ Χρηματιστήριον. Μοὶ ἀπήντησε μὲ τὸν φυσικώτερον τρόπον, ὅτι δὲν ἔπαιζεν, ἀλλ' ὅτι συνεβουλεύετο ἐνίοτε τὴν μητέρα της,—ἥτις ἦτο λίαν ἔμπειρος εἰς τὰ τοιαῦτα, — τίνι τρόπῳ νὰ διαθέτῃ τὰς μικράς της οἰκονομίας. Τοῦτο μ' ἐνέβαλλεν εἰς σκέψεις. Τί διάβολον νὰ οἰκονομῇ, ὅταν εἶνε τόσον πλουσία; Οὐδέποτε ἐγώ, ἐφρόντισα περὶ οἰκονομίας. Ἐὰν μοὶ περισσεύσωσι χρήματά τινα ἀγοράζω ἐν ταῖς προκυμαίαις εἰκόνας, φωτογραφίας, κομψοτεχνήματα ἄχρηστα, δι' ὧν πληρῶ τὸν θάλαμόν μου, ἢ δίδω αὐτὰ εἰς τὸν ἀδβᾶν διὰ τοὺς πτωχούς... Οὕτω χρησιμοποιῶ τὰ ὀλίγα χρήματά μου. Δὲν θὰ ἦτο πολὺ φρονιμώτερον νὰ τὴν μιμηθῶ; Ἀληθῶς, ἡ δεσποινὶς Κλαίρη εἶνε πλήρης κρίσεως, ἐγὼ δὲ εἶμαι τίποτε ἄλλο, παρὰ τρελλός!

Ταῦτα ἐσκεπτόμην κατ' ἐμαυτὸν μετά τινος θλίψεως, ἐνῷ ἡ κ. Λεκουτυριὲ ἤρχιζε συζήτησιν μετὰ τοῦ συζύγου καὶ τῆς θυγατρός της ἐπὶ τῶν μετοχῶν τῶν ἱπποσιδηροδρόμων Ἀδριανουπόλεως. Οὕτως ἐμαθον, ὅτι αἱ μετοχαὶ αὗται, καίτοι ἀξίας τουρκικῆς, θὰ ὑπερετιμῶντο εἰς τὸ μέλλον. Ὁ κύριος Μπλούμ, φίλος τῆς οἰκογενείας, διαβεβαιοῖ περὶ τούτου, ὁ δὲ κ. Μπλοὺμ οὐδέποτε σφάλλεται.

— Τίς οὗτος ὁ κ. Μπλούμ; ἠρώτησα ἀφελῶς.

— Ὁ Μπλοὺμ δὲ Γκουάνο! μοὶ ἀπεκρίθη ἡ Κλαίρη μετά τινος οἴκτου.

Μπλοὺμ *δὲ Γκουάνο*!.. Ὡς νὰ ἔλεγον Γοδεφροὰ δὲ Μπουγιὼν, ἢ Βερναρδὶνος δὲ Σαὶν-Πιέρρ... Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἠγνόουν τοὺς τίτλους τοῦ κ. Μπλούμ... Εἶμαι ἀσυγχώρητος... Μπλοὺμ δὲ Γκουάνο... Παράδοξος ἀριστοκρατία προπαρασκευάζεται διὰ τὸν Κ'. αἰῶνα!

Εἶνε, φαίνεται, καὶ ἡ γνώμη τῆς μαμᾶς, διότι τὴν εἶδον ὅτι ἐμειδία, ἐνῷ ἔκαμνα τὴν παρατήρησίν μου ταύτην, ἥτις ἐγένετο ἀφορμὴ ὁμιλίας περὶ τιτλοφορίας καὶ ἐξευγενισμοῦ. Ὁ κ. Λεκουτυριὲ ἐνόμιζεν, ὅτι ὑπάρχει «τάξις τις προνομιοῦχος, ἀντιθέτως πρὸς τὰς τάσεις τοῦ νεωτέρου πνεύματος». Τῷ ἀπήντησα, ὅτι ἡ ἐπιστήμη, ἐν τούτοις δὲν εἶνε ὁπαδὸς τῆς ἰσότητος καὶ ἐπειράθην νὰ ἀποδείξω, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν θεωριῶν τοῦ Δαρβίνου, ὅτι ἡ φύσις ἀκαταπαύστως καταγίνεται εἰς τὸ νὰ καθιεροῖ ἀριστοκρατίας μεταξὺ τῶν ὄντων. Ἠνέῳξε μεγάλως τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ παρατηρῶν με, μετά τινος ἀμυδρᾶς ἐκτιμήσεως, ἠρώτησε:

— Καταγίνεσθε λοιπὸν μὲ τὰς ἐπιστήμας;

Ἐνῷ ἡ μαμὰ συνδιελέγετο ἀφελέστατα μετὰ τῶν Κυριῶν, περὶ τῆς θείας μου δὲ Ραζενκούρ, ἥτις εἶνε ἡγουμένη τοῦ τάγματος τῆς Ἁγίας Θηρεσίας τῆς Βαυαρίας, — τάγματος ἐκ τῶν εὐγενεστέρων, οὐτινος ἕκαστον μέλος ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ πολλὰς περγαμηνὰς ἐξευγενισμοῦ, — ἄρχομαι μετὰ τοῦ κ. Λεκουτυριὲ διαλόγου ἐπιστημονο-φιλοσοφικοῦ, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου νομίζω, ὅτι ἀπέκτησα ἀκριβεστέρας γνώσεις περὶ τοῦ ἀσχημανθρώπου τούτου, ὅστις πᾶν ἄλλο εἶνε, ἢ ἀνόητος. Τοὐναντίον μάλιστα εἶνε νοήμων, ἀλλὰ τὰ ὅρια τῆς νοημοσύνης του ταύτης εἶνε στενά, καθότι ἠσχολήθη πάντοτε μὲ τὰ αὐτὰ ἀντικείμενα. Τὸ πνεῦμά του ἀτενίζει πρὸς ἓν μόνον σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος· ἀλλ' εἶνε ἀράγε νοημοσύνη νὰ μὴ κατέχῃ τις οὐδ' ἀμυδρόν τι φῶς ἐπὶ παντὸς κλάδου, ὅταν ὁ κόσμος εἶνε τόσον ἀπέραντος; Αἱ γνώσεις του εἶνε ἀποκλειστικῶς ἐπιστημονικαί· καυχᾶται, ὅτι περιφρονεῖ τὴν φιλολογίαν καὶ τὴν καλλιτεχνίαν, ὅπερ εἶνε ἐπίσης μωρόν, ὅπως καὶ ὁ προσποιητὸς ἐκείνος εἰρωνικὸς σκεπτικισμὸς ἄλλων τινῶν πρὸς τὴν ἐπιστήμην. Περὶ τῶν παντοειδῶν προβλημάτων, ἅτινα ἐγείρει ἡ φιλολογία, περὶ τῶν λεπτῶν τέρψεων, ἃς παρέχει ἡ καλλιτεχνία, ὁ κ. Λεκουτυριὲ δὲν δίδει λεπτόν. Ἐξῆλθεν ἐκ τῆς πολυτεχνικῆς σχολῆς καὶ μόνον τὰ θετικὰ πράγματα γινώσκει. Αὐτὰ μόνον ἐκτιμᾷ, σέβεται καὶ αὐτὰ μόνον πιστεύει, χωρὶς νὰ διακρίνῃ, ὅτι ἐκ τῆς προστύχου αὐτῶν ὕλης ἐξάγονται αἱ ἰδέαι. Παρετήρησα, ὅτι τρεῖς φράσεις ἀνέρχονται ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τῶν χειλέων του, φράσεις, αἵτινες ἀποκαλύπτουσιν ἱκανῶς τὸ ὕψος τοῦ πνεύματός του:

«Ἂς βαδίσωμεν κατὰ τάξιν.... Δὲν μοὶ ἀρκοῦν τὰ ἐπιχειρήματα διά.... Ἔχετε θετικὰς ἀποδείξεις ἐπί....»

Πᾶσα συνδιάλεξις μετ' αὐτοῦ καθίσταται ἀνάπτυξις συλλογισμῶν, ὡς ἡ μελέτη θεωρήματος, καὶ δὲν ἐπιτρέπει ν' ἀπομακρυνθῆτε ἐξ αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ παρεκβῆτε, — ὅπερ εἶνε τόσον εὐάρεστον, — ἀκολουθῶν ἰδέας, αἵτινες περιίπτανται, ἐνῷ ὁμιλεῖτε, φέρει ὑμᾶς πάραυτα ἐν τῇ εὐθείᾳ ὁδῷ διὰ τοῦ ἐπιτακτικοῦ: «Μὴ λησμονήσωμεν τὸ ἀντικείμενον τῆς συνομιλίας!».

Δὲν ἐβράδυνα νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐξηκολούθει τὴν συνδιάλεξιν ζητῶν νὰ μὲ σπουδάσῃ. Πρὸς στιγμὴν ἐσκέφθην, ὅτι εὑρισκόμην πρὸ μανιακοῦ τινος, κρίνοντος ἐν γένει ὀρθῶς, ἀλλ' αὐστηρῶς, εἰθισμένου νὰ μετρῇ τὸν ἄνθρωπον ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ, καὶ πεπεισμένου, ὅτι εἶνε ἐπίσης εὔκολον τὸ νὰ κρίνῃ τις ἕνα ἄνθρωπον ὅσον νὰ ὑπολογίζῃ τὴν ἐπιφάνειαν λαχανοκήπου. Ἐβοήθησα ἠρωικώτατα τὰς περιληπτικὰς ταύτας μελέτας τοῦ ψυχολόγου μηχανικοῦ, ὅστις μοὶ ἐφαίνετο ἐπίφοβος, οὐχὶ ἕνεκα τῆς ὀξυδερκείας του, ὅσον διὰ τὰ λάθη, εἰς ἃ τὸν ἐνόμιζον ἱκανὸν νὰ ὑποπέσῃ... Ἀλλά, κολακεύομαι νὰ πιστεύσω, ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος δυσαρεσκείας διὰ τὴν ἐξέτασιν, ἣν ὑπέστην πρὸ μικροῦ.

Περὶ τὴν δεκάτην ὥραν ἀπῆλθομεν. Ἤδη δὲ εὑρίσκομαι ἐν τῷ θαλάμῳ μου, πρὸ τῆς λυχνίας μου, ἧς τὸ φῶς ἀρχίζει νὰ ἐκλείπῃ καὶ πρὸ τοῦ χάρτου, ἐφ' οὗ γράφω τὸ ἡμερολόγιόν μου. Ὁ κώδων ἑνὸς χωρίου σημαίνει μίαν ὥραν, ἀγνοῶ ὅμως ποίαν, διότι μὴ ἔχων τὸ σύστημα τοῦ βαδίζειν κατὰ τάξιν, ἐλησμόνησα νὰ χορδίσω τὸ ὡρολόγιόν μου. Οἱ ἦχοι τῶν βραδέων κωδωνισμῶν διαδίδονται πανταχοῦ, ἐν μέσῳ τῆς μελαγχολίας τῆς νυκτός. Ἀστέρες δὲν διακρίνονται σχεδὸν ἐν τῷ οὐρανῷ πυκνότατον νέφος καλύπτει ἐκείνους, ὧν μετὰ ψυχικῆς ἀγαλλιάσεως ἔβλεπον ἀπὸ τοῦ παραθύρου μου τὴν σπινθηροβόλον λάμψιν ἀνταυγάζουσαν ἐν τῷ ἀναβρυτηρίῳ. Ὁ περίβολος εἶνε πολὺ σκοτεινός. Οὐδέποτε ἠσθάνθην πλειότερον τὴν βαθεῖαν μελαγχολίαν τῶν μερῶν, ἅτινα κατοικῶ. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη τῶν πραγμάτων κατάστασις δὲν δύναται μ' ὅλα ταῦτα νὰ ἐξεγείρῃ ἐν ἐμοὶ τὰς ἄλλοτε τόσον

σκοτεινὰς σκέψεις μου. Πλῆξις, ἀπελπισία, ἀπογοήτευσις καὶ ἀπιστία πρὸς τὴν ζωήν! Ἅπασα ἐκείνη ἡ ἀκατανόητος ὑποχονδρία, ἥτις ἐβύθιζεν εἰς χάος τὴν ψυχήν μου ἐξέλιπεν ἤδη πρὸ τῆς ἀγάπης, ὡς ἡ ὁμίχλη τῆς πρωΐας εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἡλίου. Ἐκ τοῦ βάθους τῆς ἀναγεννηθείσης καρδίας μου ἀνέρχεται ᾆσμα ἀγνὸν καὶ εὔθυμον, παρόμοιον πρὸς τὸ ᾆσμα τοῦ ἀλέκτορος, ὅστις ἐκφέρει τὴν πρώτην φωνὴν ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός, καὶ ὃν ἀκούω χαιρετίζοντα διὰ ζωηροῦ σαλπίσματος τὴν ἀόρατον ἔτι αὐγήν...

— Εἶμαι, εἶπεν ὑπερηφάνως ὁ πατὴρ τῆς Κλαίρης κατὰ τὴν συνδιάλεξιν ἡμῶν, εἶμαι ὀπαδὸς τῆς θετικῆς φιλοσοφίας!

— Μάλιστα, ἀπήντησα. Ἄρα, ἵνα πιστεύσητε εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἀναμένετε ἀνακοίνωσίν τινα περὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν...

Ἡ θετικὴ φιλοσοφία ἁρμόζει πράγματι εἰς τοὺς μικροὺς καὶ περιωρισμένους νοῦς, οὓς διαστρέφει ἐπὶ προφάσει μορφώσεως, ἡ ἀποκλειστικὴ μελέτη τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν. Νὰ εἶνε τις ὑλόφρων ἢ ἄθεος, τὸ ἐννοῶ. Ἐν τῇ ὑλοφροσύνῃ καὶ ἐν τῇ ἀθείᾳ ὑπάρχει τι σκοτεινόν, ἀλλὰ καὶ τολμηρὸν συνάμα, πένθιμός τις ποίησις, ὁμολογία πίστεως τοῦ νοῦ πρός τι, ὅπερ ἀγνοεῖ μέν, ἀλλὰ τοὐλάχιστον προσπαθεῖ νὰ γνωρίσῃ καὶ πιστεύσῃ.... Ἀλλὰ νὰ εἶνε τις θετικιστής! Ἀπεχθάνομαι ἐγὼ τὸ σχολαστικὸν καὶ ἐγωιστικὸν τοῦτο σύστημα, τὴν φιλοσοφίαν ταύτην τῶν ὑπαρχηγῶν, ἥτις ἀδιαφορεῖ ἀνάνδρως πρὸς πᾶν εὐγενὲς πρόβλημα, καὶ ἧς ἡ περίσκεψις ἀρέσκει μόνον εἰς τινας ἡμιμαθεῖς ἀστούς, μόνον διότι κολακεύει τὸ ἐνστικτον τῆς εὐτελείας των. Πόσον λυποῦμαι, ὅτι ἡ κόρη ἐδιδάχθη ἐν τοιαύτῃ σχολῇ! Μοὶ φαίνεται, ὅτι εἰς τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτά μου ἀναμίγνυται ὀλίγος οἶκτος καὶ ὅτι θὰ ἐπετύγχανον, διότι ἐν συνειδήσει θὰ ἐπεδίωκον ἀγαθὴν πρᾶξιν, ἐὰν ἐζήτουν νὰ συντελέσω εἰς τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς ἀτυχοῦς ἐκείνης ψυχῆς, τῆς ἀποζηρανθείσης ἀναμφιβόλως, ἐκ τῶν θλιβερῶν διδασκαλιῶν, αἵτινες τῇ ἐδόθησαν.

ς'

13 Ἰουνίου.

Τετέλεσται: γινώσκει, ὅτι τὴν ἀγαπῶ.

Σήμερον μετὰ τὸ δεῖπνον, ὅπερ ἡ μαμὰ ἤθελε ν' ἀνταποδώσῃ εἰς τοὺς Λεκουτυριέ, ὁ ἀδβᾶς, προσκεκλημένος ἐπίσης, προέτεινε νὰ ἐξέλθωμεν εἰς τὸν περίβολον. Ὁ κ. Λεκουτυριέ, ὃν ὁ περίπατος κουράζει, ἔμεινε μετὰ τῆς μαμᾶς ἐν τῇ αἰθούσῃ· ἡ κ. Λεκουτυριὲ μετὰ τοῦ ἀδβᾶ ἐκάθησαν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ λειμῶνος, ἡ δὲ Κλαίρη καὶ ἐγὼ εἰσήλθομεν εἰς τὴν μεγάλην δενδροστιχίαν. Ἡ νὺξ ἐπλησίαζεν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀπέμεινεν ἔτι ἐκπνέον τι φῶς, τοσοῦτον γλυκύ, ὥστε ἡ φύσις ἅπασα ἐφαίνετο συγκεκινημένη, ἐκ τῆς γλυκύτητός της καὶ συγκεντρουμένη, ἵνα δεχθῇ τὸν ἀποχαιρετισμὸν τῆς ἡμέρας. Αἱ σκιαὶ τοῦ λυκόφωτος συνεπυκνοῦντο πέριξ ἡμῶν, ἀλλ' ὁ οὐρανός, ὃν διέσχιζον αἱ βραδύνασαι τρυγόνες, ἦτο καθαρὸς ἄνω τῶν κεφαλῶν μας καὶ διὰ μέσου τῶν κλάδων διεκρίνετο ἔτι τὸ αἴθριον αὐτοῦ. Μικρὰ ροδόχροα νέφη ἐταλαντεύοντο ὑψηλὰ πρὸς τὴν δύσιν. Ὅσον γέρων καὶ ἂν γείνω οὐδέποτε, ναί, οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν ἐσπέραν αὐτὴν καὶ τὴν ἐπίσημον στιγμήν, καθ' ἣν τὸ προσφιλές μου μυστήριον, ὅπερ δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ διαφυλάξω, ἐξέφυγεν ἐκ τῆς καρδίας μου...

Ἐβαδίζομεν ἐπὶ μικρᾶς ἀτραποῦ, ἥτις διήρχετο διὰ τοῦ δάσους καὶ συνωμιλοῦμεν περὶ ἀδιαφόρων πραγμάτων, ὅτε ἡ Κλαίρη, ἥτις προεπορεύετο, καθ' ἣν στιγμὴν ἐστρέφομεν καμπήν τινα, εὑρέθη ἐξαίφνης πρὸ τοῦ χορεύοντος Σατύρου. Τὸ ἀμυδρὸν φῶς, ὅπερ ἔλουεν ἔτι τὰ ἀντικείμενα, ἔδιδε τῷ ἀκεφάλῳ ἀγάλματι τὴν ὄψιν λευκοῦ καὶ φανταστικοῦ φάσματος. Ἡ Κλαίρη ἀφῆκε κραυγὴν τρόμου καὶ ὡς ἐξ ἐνστίκτου μὲ ἐπλησίασεν.

— Ἐφοβήθητε; τῇ εἶπον, προσφέρων αὐτῇ τὸν βραχίονά μου, ὃν ἔσπευσεν ἀμέσως νὰ δεχθῇ.

— Ναί, πολύ... Ὦ! τὸ ἄθλιον ἄγαλμα..

— Θέλετε νὰ τὸ καταβιβάσω αὔριον;

— Θὰ ἐπράττετε τοῦτο, ἐὰν τὸ ἀπήτουν;

— Τοῦτο καὶ πλεῖστα ἄλλα....

— Ἀληθῶς;

— Ἀλλὰ βεβαίως...

— Ἄ!... Καὶ διατὶ θὰ ἐπράττετε τοῦτο;

— Διὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω.

— Ἐπιθυμεῖτε λοιπὸν πολὺ νὰ μὲ εὐχαριστήσητε;

— Βεβαίως... ἀφοῦ σᾶς ἀγαπῶ!

Ἀγνοῶ ὁποία δύναμις ἀνεξήγητος καὶ ἀκαταμάχητος μὲ ὤθησε νὰ προφέρω αἰφνης, ἀκουσίως καὶ ἀσυνειδήτως τὴν κατηγορηματικὴν ταύτην λέξιν, ἥτις θ' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς εὐτυχίας ἢ τῆς δυστυχίας ὅλου τοῦ βίου μου... Ἐγὼ ἔμεινα κατάπληκτος... Ἐκείνη ἤρχισε νὰ γελᾷ, εἶτα παραιτῶσα τὸν βραχίονά μου ἐκτύπησεν, ὡς παιδίον, τὰς δύω της χεῖρας, τὴν μίαν ἐπὶ τῆς ἄλλης, λέγουσα:

— Ἐκέρδισα τὰ ἑκατὸ σόλδιά μου!.. Ἐστοιχημάτισα μὲ τὸν ἑαυτόν μου, ὅτι σήμερον θὰ μοῦ ἐκάμνετε μίαν ἐξομολόγησιν ἐρωτικήν.

Μετὰ ταῦτα, μεταβάλλουσα τόνον, προσέθηκε μετὰ κωμικῆς σοβαρότητος:

— Ἂς ἐπιστρέψωμεν; κύριε, διότι τώρα δὲν ἁρμόζει πλέον νὰ περιπατῶμεν μόνοι ἐν τῷ περιβόλῳ. Ἐπανήλθομεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Καθ' ὅλον δὲ τὸ λοιπὸν τῆς ἑσπέρας, ὑπῆρξε ζωηροτάτη, ὁμιλοῦσα ἀπερισκέπτως, καγχάζουσα, ἀποτείνουσα τῷ ἀδβᾷ ἀστειότητας, ὀλίγον τολμηράς, ἀπαντῶσα εἰς τὰς παρατηρήσεις τῆς κ. Λεκουτυριὲ μετὰ τόνου ἐνέχοντος καί τινα αὐθάδειαν, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀλλάζουσα καθίσματα, μετακινοῦσα πάντα τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης εὑρισκόμενα, συστρεφομένη τέλος, ὡς μικρὰ γαλῆ, ἐν κανίστρῳ πλήρει ἐργοχείρων... Εἶδον, ὅτι ἡ μαμὰ τὴν παρετήρει μετ' ἐκπλήξεως καὶ ἀνησυχίας. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ, μάτην προσεπάθουν ν' ἀρθρώσω λέξιν, τόσον ἤμην συγκεκινημένος, μελαγχολικὸς καὶ ἠρεθισμένος ἅμα. Ὁ κ. Λεκουτυριέ, ὅστις ὕπνωττεν ἐν γωνίᾳ τινί, ἀπεφάσισε τέλος νὰ ζητήσῃ τὴν ἄμαξάν του. Καθ' ἣν στιγμὴν ἐχαιρέτιζον τὴν Κλαίρην μετά τινος ἐπιτετηδευμένης ψυχρότητος, αὕτη μοὶ εἶπε χαμηλοφώνως καὶ μὲ γλυκυτάτην φωνήν, οἵαν οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχον ἀκούσῃ:

— Μάθετε, ὅτι δὲν εἶμαι ποσῶς δυσηρεστημένη ἐναντίον σας.

Συνάμα δὲ οἱ ὀφθαλμοί της μοὶ ἐξετόξευσαν βλέμμα, ὅπερ οὐδέποτε εἶχον συναντήσῃ, βλέμμα τρυφερόν, ἀληθὲς βλέμμα γυναικός.... Τίς θὰ μοὶ ἐξηγήσῃ πάντα ταῦτα.....

14 Ἰουνίου.

Μετέβην εἰς περίπατον πρὸς τὸ δάσος. Ἐρρίφθην ἐπὶ τῆς χλόης παρὰ τὴν ρίζαν μεγάλης δρυός. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο θερμή, ἐγὼ δὲ ἀπηυδημένος ἐκ τῆς αὐπνίας μου· μυριάδες μικρῶν μυιῶν, περιπτάμεναι μ' ἐβαυκάλιζον διὰ μονοτόνου βόμβου· ἀπεκοιμήθην. Πρὸ πόσης ὥρας ἤμην ἐκεῖ δὲν γνωρίζω· ἐλαφρὸς θόρυβος μὲ ἀφύπνισεν, ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς, ἠνωρθώθην καὶ εἶδον πρὸ ἐμοῦ... Εἶδον ἐν τῇ ἀμάξῃ της μὲ τὰς ἡνίας καὶ τὴν μάστιγα εἰς τὰς χεῖρας, τὴν Κλαίρην, ἥτις μὲ παρετήρει. Ἐταράχθην μεγάλως, ἔτι δὲ πλειότερον, ὅτε γελῶσα, μοὶ εἶπεν:

— Ἄ! κύριε, σᾶς συνέλαβον... Ἠξεύρετε, ὅτι δὲν εἶνε ποσῶς ποιητικὸν ἐκεῖνο, πράττετε ἐδῶ;

Ἡ καλητέρα διέξοδος ἦτο βεβαίως νὰ γελάσω ὡς αὐτή: ἐγέλασα λοιπὸν ὅσον ὅπερ ἠδυνήθην εὐθυμότερον.

Κατῆλθε τῆς ἁμάξης καὶ διέταξε τὸν μικρὸν ὑπηρέτην της νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ μὲ τὴν ἄμαξαν. Διηυθύνθημεν πρὸς τὴν πεδιάδα, συνδιαλεγόμενοι ὡς καλοὶ φίλοι. Ὡς νὰ ὑπῆρχε μυστικὴ συνεννόησις μεταξὺ ἡμῶν, οὐδεὶς ὑπαινιγμὸς ἐγένετο κατ' ἀρχὰς περὶ τῶν χθεσινῶν ἐν τῷ περιβόλῳ συμβάντων. Ἐξαίφνης, ἡ Κλαίρη εἶπε:

— Δὲν εἶνε ἔτσι, κύριε, ὅτι μὲ ἀποστρέφεσθε σήμερον;

— Διατὶ θέλετε σήμερον νὰ σᾶς ἀποστρέφωμαι, ἐνῷ χθὲς σᾶς εἶπον ὅτι...

— Ναί, ναί, ἠξεύρω... Μὴ θεωρεῖσθε ὑποχρεωμένος νὰ μοὶ τὸ ἐπαναλάβητε... Θὰ μὲ ἠναγκάζετε νὰ μεταμεληθῶ διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν, ἣν πράττω σήμερον, ἐξερχομένη μόνη μεθ' ἡμῶν εἰς περίπατον...

— Δὲν εἶμαθ μόνοι.

— Μάλιστα, ἔχετε δίκαιον: εἶνε ὁ Τώμ.. καὶ ὁ ἵππος.. Ὡς φύλακες, θὰ ὁμολογήσητε ὅτι δὲν παρουσιάζουσι μεγάλην σπουδαιότητα... Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἀδιάφορον, ἀνετράφην κατὰ τὰς ἀγγλικὰς ἀρχάς... εἶμαι δὲ συγχρόνως ἐνθλιξ... Δὲν θὰ μὲ φάγετε, ναί;... Ἂς ἐξακολουθήσωμεν... Ἔλεγον λοιπόν, ὅτι θὰ μὲ ἀποστρέφεσθε βεβαίως... Καὶ μὰ τὴν ἀλήθειαν εὑρίσκω, ὅτι θὰ εἴχετε δίκαιον!

— Πῶς τοῦτο;

— Ἴδού... Μοὶ ἐξεδηλώσατε τὸν ἔρωτά σας, δὲν εἶνε ἔτσι; Αἱ σώφρονες καὶ καλῶς ἀνατεθραμμέναι δεσποινίδες, — ἐκεῖναι, αἵτινες θὰ σᾶς ἤρεσκον βεβαίως, — γινώσκουσι κάλλιστα, ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις ὀφείλουν νὰ ἐρυθριῶσι, νὰ ψιθυρίζωσι καὶ νὰ ζητῶσι διὰ τῶν βλεμμάτων τὴν μητέρα των, λέ-

γουσαν μετά τινος ὕφους προσβλητικῆς αἰδοῦς: «Κύριε!» Ἐγώ, οὐδὲν ἐκ τούτων ἔπραξα. Ἐγέλασα· καὶ διατί ἐγέλασα; Διότι εἶχον διάθεσιν νὰ γελάσω· μάθετε δέ, ὅτι ἔχω ὡς κανόνα νὰ πράττω, ὅτι μοὶ ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν...

— Ἔστω καὶ ἂν τοῦτο εἶνέ τι.... λίαν ἀπερίσκεπτον;

— Διατί ὄχι;... Ἐρχομένη εἰς τὸ γεῦμα τῆς μητρός σας, ἀνεκεφαλαίωσα ὅλας τὰς ἐρωτικὰς ἐκδηλώσεις, δι' ὧν ἐτιμήθην κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα εἰς τοὺς χορούς, εἰς τὰς μουσικάς, ἑσπερίδας, τὰ θέατρα, τὰ δεῖπνα, πανταχοῦ τέλος. Εὗρον δέκα ἐννέα... Σημειώσατε, ὅτι ἐννοῶ μόνον τὰς «θετικὰς» ἐκδηλώσεις, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ πατήρ μου. Ἀφίνω κατὰ μέρος ὁλόκληρον σειρὰν γλυκῶν βλεμμάτων, στεναγμῶν τρυφερῶν, περίπαθῶν, μελαγχολικῶν, θλιβερῶν κτλ... ποικιλόντων ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας τοῦ κυρίου, ἀλλὰ πάντων ἐξίσου ἐκφραστικῶν. Ἔλεγον λοιπὸν κατ' ἐμαυτήν: δέκα ἐννέα καὶ μία ἐκείνη, ἡς θὰ τύχω ἀπόψε, εἴκοσιν ἤτοι πέντε περισσότεραι τοῦ παρελθόντος ἔτους... Ἐννοεῖτε ὅτι ἅμα εἶδον, ὅτι δὲν ἠπατήθην εἰς τοὺς ὑπολογισμούς μου, δὲν ἠδυνήθην νὰ συγκρατήσω τὸν γέλωτα... καὶ ἐκάγχασα!... Τοῦτο οὐδόλως ἀπέβλεπεν ὑμᾶς... ἦτο τὸ πρᾶγμα, ὁ στρογγύλος ἀριθμός, ὅστις προεκάλει τὴν εὐθυμίαν μου· ἀλλ' ἐν τούτοις, ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα, ὅτι σᾶς δυσηρέστησα, ὦ ναί! καὶ πολὺ μάλιστα!

Ἀπήντησα ὅτι ἐλυπήθην, πράγματι, βλέπων πρᾶγμα τόσον σπουδαῖον εἰς τὰ ὄμματά μου, ἐξομολόγησιν, δι' ἧς τῇ προσέφερον τὴν ζωήν μου, νὰ γείνεται ἀφορμὴ γελώτων.

— Εἶχον δίκαιον;

— Ἀ! Θεέ μου, ἀνεφώνησε, πῶς τρέχετε! Λοιπὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μοὶ εἴπετε χθές, ἦτο τόσον σπουδαῖον; Τί παράδοξος ἄνθρωπος ποῦ εἶσθε! Ἐν ταῖς αἰθούσαις ἠξεύρετε τί συμβαίνει, ὅταν κύριός τις σᾶς λέγει: «Σᾶς ἀγαπῶ»; Τῷ ἀποτείνουν ἓν χάριεν μειδίαμα, ὡς δεῖγμα εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν φιλοφροσύνην του καὶ ἐξοφλοῦν. Ἀπαραλλάκτως, ὅπως ὅταν σᾶς παρουσιάζουν ἐπὶ πινακίου ἓν τεμάχιον πορτοκαλίου ζαχαρωμένου· λαμβάνετε τὸ πορτοκάλιον καὶ ἐπιστρέφετε τὸ πινάκιον... Σᾶς βεβαιῶ, ὅτι ὁ κόσμος θὰ ἦτο ἄλλος, ἐὰν ὁσάκις νέος τις ἔλεγε πρὸς μίαν νεάνιδα, ὅτι τὴν ἀγαπᾷ, τοῦτο θὰ ἐσήμαινε ὅτι τῇ προσφέρει τὸ μέλλον του... Αὐτὸ μόνον εἰς τὰ παλαιὰ μυθιστορήματα συμβαίνει ἀκόμη... Ὄχι τῇ ἀληθείᾳ, δὲν θὰ ὑπέθετον... Ἐντὸς τῶν τριῶν τούτων ἑβδομάδων παρετήρησα βεβαίως, ὅτι ἡ θέα μου δὲν σᾶς ἦτο δυσάρεστος... Τοῦτο διεκρίνετο,... καὶ σήμερον ἔτι διακρίνεται... Ἀλλὰ χθὲς τὸ ἀπέδωκα, εἰς φιλοφροσύνην ἐξ ἑνός, ἐξ ἄλλου εἰς τὴν προκεχωρημένην ὥραν, εἰς τὸ μέρος, ἠξεύρω καὶ ἐγώ;...

Πῶς, ἦτο λοιπὸν εἰς τοιοῦτο σημεῖον, σοβαρόν;

— Φεῦ! ναί, δεσποινίς,.. Δὲν εἶμαι ἄνθρωπος τῶν αἰθουσῶν ἐγώ!...

— Ναί, ναί... πρὸ καιροῦ τὸ γνωρίζω... Ἀλλὰ μὴ σᾶς μέλῃ, τοῦτο δὲν εἶνε τόσον δύσκολον, ὅσον νομίζετε .... Σᾶς ὁμολογῶ ὅμως, ὅτι λυποῦμαι πολὺ σήμερον, βλέπουσα ὅτι σᾶς δυσηρέστησα.

— Καὶ διατί, θεέ μου, μὲ δυσηρεστήσατε;

— Διότι ἐν τῇ αἰθούσῃ μετὰ τὸν περίπατον ἤμην ὡς κακοαναθρεμμένον παιδίον· θὰ σᾶς ἠρέθισα τὰ νεῦρά σας φοβερά... Ἐλᾶτε, ὁμολογήσατε, ὅτι μὲ ἠῤῥατε ἀνυπόφορον; Τί θέλετε, ἔπασχον ἀπὸ τὰ νεῦρά μου καὶ ἐγώ, ἕνεκα τοῦ καμπανίτου καὶ ἕνεκα τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους πρὸ μικροῦ μοὶ εἴχετε εἰπῆ.... Ὅσην συνήθειαν καὶ ἂν ἔχῃ τις, πάντοτε προξενεῖ ἐντύπωσιν ἡ ἀκρόασις τοῦ τρυφεροῦ τούτου λόγου, ἰδίᾳ, ὅταν λέγεται κατὰ τὸν τρόπον σας... διότι μεταξύ μας τοῦτο, ἀλλ' ἐφαίνεσθε συγκεκινημένος ὡς ἱερεὺς ἀπαγγέλων τὴν λειτουργίαν του... Ἔπειτα ἐκείνη ἡ σιγή, ἡ ἐρημία, τὸ ἀκέφαλον ἄγαλμα, ἡ φωνή σας... Εἶνε ἐκτὸς τοῦ προγράμματός μου, ὅλα ταῦτα! Ἐννοεῖτε λοιπόν, ὅτι εἶχον τὰ νεῦρά μου καὶ ὅτε μοὶ συμβαίνει τοῦτο, αἰσθάνομαι κάλλιστα, ὅτι εἶμαι καλὴ διὰ ξύλον. Μὰ τὴν ἀλήθειαν ὅμως, τόσῳ τὸ χειρότερον· ἀλλὰ προτιμῶ νὰ γνωρίσητε ὁποία εἶμαι!

Προσπαθῶ νὰ ἐπαναλάβω ἀκριβῶς τὴν συνδιάλεξίν μας· μὴ δὲν εἶνε ἐξακολούθησις αὐτῆς, τὸ ν' ἀναζητῶ ἐν τῇ μνήμῃ μου τὰς φράσεις, ἃς ἐκείνη ἐπρόφερεν; Ἐπεθύμουν νὰ τὰς σημειώτω ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τούτῳ, μὲ ὅλον τὸ ἀπροσδόκητον τοῦ ὕφους των, μὲ ὅλας τὰς χαριέσσας καὶ ἀποτόμους ἀποστροφάς των... Ναί, ἰδοὺ οἱ ζωηροὶ λόγοι της, αἱ μικραὶ σύντομοι φράσεις της, αἱ διακεκομμέναι, αἱ ἐκτοξευόμεναι, αἱ διηνθισμέναι δι' ἐπιφωνημάτων... Τὴν βλέπω τὴν ἀκούω... Ἀλλὰ πῶς ν' ἀποδώσῃ τις τὸ γόητρον τῆς φωνῆς, τὴν χάριν τοῦ μειδιάματος, τὴν αἰφνιδίαν τροπὴν τῶν σκέψεων, αἵτινες μετέβαλον ἀποτόμως τὴν ἔκφρασιν τοῦ εὐμεταβλήτου ἐκείνου προσώπου, τὴν πονηρίαν καὶ τῷ πνεῦμα, ἅτινα ἤστραπτον ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς; Φεῦ! εἶμαι, ὡς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις καρφόνει πεταλούδας ἐπὶ χάρτου: εἶνε μὲν ἐκεῖ, ἀλλ' ἡ χάρις τῆς πτήσεως αὐτῶν, τί ἀπέγεινε;...

Προεχωρήσαμεν οὕτω γελῶντες καὶ συνδιαλεγόμενοι, μέχρι τοῦ ἀπομεμακρυσμένου πανδοχείου. Καθ' ἣν στιγμὴν ἀνήρχετο εἰς τὴν ἅμαξαν, τὴν ἠρώτησα ἂν ἐπεσκέπτετο συχνὰ τὸ μέρος τοῦτο τοῦ δάσους. Καὶ τοι ἀπέτεινα τὴν ἐρώτησιν, μεθ' ἱκανῶς προσπεποιημένης ἀδιαφορίας, ἐν τούτοι μὴ ἐξηκοντίσε βλέμμα, ὅπερ μ' ἔπεισεν, ὅτι εἰσέδυεν εἰς τὸν ἐνδόμυχον συλλογισμόν μου· μετὰ μικρὸν δὲ δισταγμόν, μοὶ εἶπεν:

— Ἀ! βεβαίως, καθ' ἑκάστην σχεδόν... Εὑρίσκω σκιὰν πλειοτέραν ἢ ἀλλαχοῦ... Ὑμεῖς δέ;

— Ἐνίοτε...

— Λοιπόν, καλὴν ἐντάμωσιν, προσεχῶς ἐλπίζω..... Καλὸν περίπατον, κύριε.... καὶ ζητῶ συγγνώμην διότι σᾶς ἀφύπνισα...

Ἡ μάστιξ αὐτῆς κατῆλθεν ἐλαφρῶς· ὁ μικρὸς μέλας ἵππος ἤρχισε νὰ τρέχῃ· ἠκολούθησα διὰ τοῦ βλέμματος μέχρι τῆς στροφῆς τῆς δενδροστοιχίας, τὸν ἐκ κυανῆς γάζης πέπλον, ὅστις ἐκυμαίνετο ὄπισθέν της. Εἶτα ἐπανῆλθον οἴκαδε μὲ τὴν καρδίαν πλήρη εὐτυχίας!

(Ἕπεται)

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΠΟΝΤΙΚΩΝ

(μῦθος Κρυλώφ).

Οἱ ποντικοὶ ἐσκέφθηκάν ποτε νὰ δοξασθοῦν·
Καὶ εἰς τὸ πεῖσμα καὶ γατῶν καὶ γάτων
Τοιαῦτα ἄθλα φοβερὰ καὶ τρομερὰ νὰ κάνουν,
Ὁποῦ κλειδούχους καὶ μαγείρους νὰ τρελλάνουν
Μὲ τὰ καμώματά των.
Παντοῦ νὰ φημισθοῦν,
Ἡ δόξα των νὰ ἀκουσθῇ, καθένας νὰ τὴν λέγῃ
Καὶ τὰ ὑπόγεια κ' ἡ στέγη.
Γιὰ τοῦτο εἰς συμβούλιο, εἶπαν νὰ συναχθοῦν
Καὶ εἰς αὐτὸ νὰ προσκληθοῦν
Ὅσοι ἀπὸ τοὺς ποντικοὺς ἔχουν οὐρὰ μεγάλη
Ἐὰν τὸ ἀνάστημὰ των· ὄχι ἄλλοι.
Γιατὶ φρονοῦν οἱ ποντικοί, πῶς ὅσοι
Ἔχουν μακρύτερη οὐρά, ἔχουν περίσσια γνῶσι,
Καὶ μεγαλήτερη παντοῦ ἀξία.
Τώρα, ἂν ἦν' αὐτὸ σωστό, ἢ εἶν' ἀνοησία,
Καθόλου δὲν ρωτοῦμε·
Ἄλλως, κ' ἐμεῖς τὸν ἄνθρωπο συχνὰ δὲν ἐκτιμοῦμε
Ἀπὸ τὰ γένεια, ἢ ἀπὸ τὸ ἔνδυμα ποῦ φέρει;
Αὐτὸ καθένας μας τὸ ξέρει.
Ἀπόφασις λοιπὸν ἐλήφθη γενικὴ
Μονάχα οἱ μακρόουροι νὰ ἔλθουν ποντικοί
Εἰς τὸ συμβούλιο, καὶ ὅσοι εἶνε κολοβοί,
Καὶ ἂν εἰς μάχας ἔτυχε ν' ἀκρωτηριασθοῦν,
Ἀλλὰ ὡς ἀμελεῖς ἢ παλαβοὶ
Ἀπὸ τὴν συνεδρίασι αὐτὴ ν' ἀποκλεισθοῦν
Μὴ χάσουν τὴν οὐρὰ γι' αὐτοὺς κ' οἱ ἄλλοι ποντικοί.
Ἐσυμφωνήθη τὸ λοιπὸν νὰ συναχθοῦν ἐκεῖ,
Ἡ νύχτα νὰ τοὺς εὕρῃ
Εἰς τῆς αὐλῆς τὴν ἀποθήκη μὲ τ' ἀλεῦρι.
Συνῆλθαν· ἀλλὰ μόλις ἐμβῆκαν στὴ σειρὰ
Βλέπουν—ποντίκι κάθεται ἐκεῖ, χωρὶς οὐρά.
Εὐθὺς μικρὸ ποντίκι, γέρικο σπρώχνει ἄλλο,
Καὶ λέγει·—«Παρατήρησε τί ἄτοπο μέγαλο.
Πῶς εἶνε δυνατὸν αὐτὸ μ' ἐμᾶς ἐδῶ νὰ μένῃ;
Τότε ὁ νόμος τί σημαίνει;
Ψήφισε νὰ τὸ διώξουν, ἂν τὰ κοινὰ πονῇς.
Ξέρεις ὅτι τοὺς κολοβοὺς δὲν ἀγαπᾷ κανείς.
Πῶς γίνεται αὐτὸς ἐμᾶς νὰ ὠφελήσῃ
Ἀφοῦ τὴν ἰδικά του οὐρὰ δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ;
Αὐτὸς ἐν γένει ὅλους μας θενὰ μᾶς ἀφανίσῃ.»
Ὁ δὲ—«Σιώπα, ἀπαντᾷ. Ξέρω καὶ τό 'χω βάρος!
Ἀλλὰ ὁ ποντικὸς αὐτός—μοῦνε κουμπάρος».

Π. Α. Ἀξιώτης

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ἡ ὑπὸ τῆς λογίας διευθυντρίας τῆς *Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν* κυρίας Καλλιρόης Παρρὲν γραφεῖσα *Ἱστορία τῆς Γυναικός*, ἧς ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ 1ον τεῦχος, εἶνε βεβαίως ἔργον, ὅπερ ἁπλήστως πανταχοῦ θὰ ἀναγνωσθῇ. Ἂν ὅσον ἀφορᾷ τὴν θέσιν τῆς γυναικὸς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἄλλως σκεπτόμεθα ἡμεῖς καὶ ἄλλην θὰ ἐπόθει νὰ καταστήσῃ αὐτὴν τὸ ἐν λόγῳ φύλλον, τοῦτο

εἶνε ἕτερον ζήτημα· ἀλλὰ ζήτημα, ὅπερ ἀδυνατοῦσι βεβαίως νὰ παρακολουθήσωσι μετ' ἐπιστήμης οἱ ἀγνοοῦντες τὴν ἱστορίαν τοῦ φύλου, ὅπερ εἶνε τῆς κοινωνίας ἡ κρηπίς, ὡς παρέχον αὐτῇ τὰς μητέρας.

*Ἡ Ἱστορία τῆς Γυναικ*ς εἶνε λύχνος ἐπιχύνων πλούσιον φῶς ἐπὶ τῶν γωνιῶν, ἃς οἱ μὲν ἢ οἱ δὲ νομίζουσι σκοτειγάς. Ἡ ἔφοδος τῶν νέων ἰδεῶν εὗρεν ἡμᾶς ἀπαρασκεύους καὶ πολλοὶ ἔκριναν, ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀντιχήσῃ τὸ σάλπισμα τοῦ κινδύνου. Γυνὴ ἀγνοοῦσα τὴν ἱστορίαν της καὶ μὴ δυναμένη νὰ μελετήσῃ τὰς τύχας τῶν ὁμοφύλων της, ὅτε ἀνετράφησαν οὕτως ἢ ἐδόξαζον ἐκεῖνα, θὰ ἦτο γυνὴ ἀγνοοῦσα ποῦ βαίνει, καὶ τοῦτο οὐδ' εἰς τοὺς ἄνδρας βεβαίως εἶνε φρόνιμον. Ἤδη αἱ Ἑλληνίδες γυναῖκες ἔχουσι τὴν *Ἱστορίαν* τῶν χάρις εἰς τὴν ἄοκνον καὶ θαρραλέαν λογίαν, ἥτις ἀνέλαβε νὰ συγγράψῃ αὐτήν. Ἂς τὴν μελετήσωσιν, ἃς ἐξαγάγωσι τὰ πορίσματά των. Κρατοῦσαι τὸν λύχνον τὸν διαχέοντα τὸ ἀληθὲς φῶς θὰ βαδίσωσιν εὐσταθῶς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου μὴ λησμονοῦσαι οὐδὲ τὰς παραδόσεις οὐδὲ τὴν σεμνὴν δόξαν, ἥτις περιέβαλε τὴν εὐπρεπῆ δρᾶσιν τῆς Ἑλληνίδος γυναικός, εἴτε ὡς μητρός, εἴτε ὡς διδασκάλου, εἴτε ὡς πατριώτιδος.

Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ ΚΑΛΓΑΙΟΥ

Τὸ δρᾶμα τοῦτο, δι' ὃ ἰδίᾳ ὑπερηφανεύεται ὁ πρῶτος τῶν Γάλλων δραματουργῶν καὶ ἀκαδημαϊκὸς Ἀλέξανδρος Δουμᾶς υἱός, ἐπλούτισεν ἐσχάτως τὴν κατάφορτον μὲν εἰς μεταφράσεις δραματικῶν μετριοτήτων, ἀλλὰ πτωχοτάτην εἰς ἔργα ἀδιαφιλονείκητου ἀξίας Ἑλληνικὴν σκηνήν. Ἡ χάρις ὀφείλεται εἰς τὸν φίλον συνεργάτην ἡμῶν κ. Λεωνίδαν Κανελλόπουλον, ὅστις μετ' ἐπισταμένην μελέτην περιβαλὼν τοὺς ὡραίους τοῦ φιλοσόφου-δραματικοῦ ἰδέας διὰ κομψοῦ καὶ χαρίεντος ἑλληνικοῦ ἐνδύματος, ἐγένετο ἄξιος συγχαρητηρίων, οὐ μόνον τῶν φίλων τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ καὶ παντὸς ἀναγνώστου ἀνευρίσκοντος ἐν ταῖς σελίσι τῆς μεταφράσεως ἀκέραια τοῦ πρωτοτύπου τὰ κάλλη.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Δῶρον πολύτιμον καὶ μεγίστης ἐθνικῆς ἀξίας ἐδωρήθη τῷ βασιλόπαιδι Γεωργίῳ, ὑπὸ τοῦ δημάρχου Πατρέων κ. Γ. Ρούφου, ἡ ἱστορικὴ πυξὶς τοῦ Μιαούλη, ἣν μόνην εἶχε παραλάβῃ οὗτος ἐκ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κυβερνωμένης ναυαρχίδος Ἀθηνᾶς τῶν Κουντουριωτῶν, τῆς πυροπληθείσης ἐν Πόρῳ. — Μετὰ δύο μῆνας ἄρχονται αἱ ἐργασίαι διὰ τὸν σιδηρόδρομον Πειραιῶς-Θηβῶν. Ἐπεραιώθη τὸ ἀπὸ Λεχαινῶν εἰς Ἀμαλιάδα τμῆμα τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Πατρῶν-Πύργου.— Τὰ χάρτινα δίδραχμα καὶ μονόδραχμα κέρματα πρόκειται ν' ἀντικατασταθῶσι διὰ μεταλλίνων τοιούτων ἐκ νίκελ.— Ἤρξαντο τὰ ἀναγνώσματα τῆς Λέσχης τοῦ μηχανικοῦ, πρῶτος δ' ὡμίλησεν ὁ συνταγματάρχης κ. Χρυσοβέργης περὶ τῆς χρησιμότητος καὶ τῆς ἀξίας μηχανικῶν ἐν τῷ στρατῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον.—Συνελθόντες τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν πολλοὶ τῶν φοιτητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀπεφάσισαν τὴν ἵδρυσιν Λέσχης τῶν φοιτητῶν. — Ἐκτὸς τῶν ἄλλων μεταρρυθμίσεων τῶν ἐπιγιγνομένων εἰς τὰ τῆς παιδείας καταργεῖται καὶ ὁ θεσμὸς τῶν διαγωνισμῶν τῶν διδακτικῶν βιβλίων. Τοῦ λοιποῦ ἡ ἔγκρισις αὐτῶν θὰ γίνηται ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, ἣν θὰ συγκαλῇ τὸ παρὰ τῷ ὑπουργῷ καθιστάμενον ἀνώτερον ἐκπαιδευτικὸν συμβούλιον.—Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου τῆς «Συγκριτικῆς νομοθεσίας» ἀνέθετο τῷ κ. Γ.Ν. Φιλαρέτῳ, νὰ πέμπῃ κατ' ἔτος τὴν ἐπὶ τῶν ψηφιζομένων ἐν Ἑλλάδι νόμων ἔκθεσιν, πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ ἐπετηρίδι τῆς παγκοσμίου νομοθεσίας (Annuaire de Législation Etrangère), ἐν ᾗ ἐναποταμιεύεται ἡ νομοθετικὴ πεῖρα ὅλων τῶν πολιτειῶν. — Ἐπανελήφθη ἡ ἔκδοσις τοῦ Αἰῶνος, ἐφημερίδος διευθυνομένης καὶ συντασσομένης ὑπὸ τοῦ δημάρχου Ἀθηναίων κ. Φιλήμονος. Κατὰ τὴν νέαν ταύτην περίοδόν του ὁ Αἰὼν θὰ πραγματεύηται μόνον τὰ ζητήματα τοῦ δήμου.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Θεοτόκης ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν πρὸς ψήφισιν τὰ κατωτέρω ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια 1) περὶ ἱδρύσεως ἀνωτέρων παρθεναγωγείων· 2) περὶ μεταρρυθμίσεως τῶν ἤδη ὑπαρχόντων διδασκαλείων· 3) περὶ διδασκαλείου τῶν τεχνικῶν μαθημάτων· 4) περὶ μονοτάκτων διδασκαλείων· 5) περὶ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως· 6) περὶ ὑποδιδασκαλείων· 7) περὶ ἱδρύσεως διδασκαλείου τῶν θηλέων· 8) περὶ συμβουλίου ἐπὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ 9) περὶ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Τὴν ὑποβολὴν δὲ τῶν νομοσχεδίων τούτων συνώδευσε διὰ μακρᾶς ἀγορεύσεως, ἀπαριθμήσας τὰς ἐν τῇ κατωτάτῃ καὶ μέσῃ ἐκπαιδεύσει ὑπαρχούσας σπουδαίας ἐλλείψεις, ὧν τὴν θεραπείαν ἐπιδιώκουσι τὰ ὑποβληθέντα νομοσχέδια διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δημοδιδασκάλων καὶ γραμματοδιδασκάλων, τῆς συστάσεως παρθεναγωγείων ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν νομῶν, τῆς βελτιώσεως τῆς ὑλικῆς θέσεως τῶν καθηγητῶν, δημοδιδασκάλων καὶ γραμματοδιδασκάλων καὶ τῶν ἄλλων μεταρρυθμίσεων, δι' ὧν θέλει διπλασιασθῇ μὲν ὁ ἀριθμὸς τῶν σήμερον φοιτώντων ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἀρρένων καὶ θηλέων, θὰ παρέχηται δὲ αὐτοῖς διδασκαλία πληρεστέρα καὶ σκοπιμωτέρα, ὥστε νὰ δύνανται οἱ μαθηταὶ ν' ἀποκτῶσιν ἀρετίας τὰς γνώσεις, ἃς πρέπει νὰ ἔχωσιν, ἐπιδιδόμενοι εἰς οἱονδήποτε βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ἡ Βουλγαρικὴ κυβέρνησις συνῆψε συμβόλαιον περὶ ἀγορᾶς 120,000 ὅπλων Μάνλιχερ τῶν 8 χιλιομέτρων πρὸς 36 φλωρίνια ἕκαστον. — Ὁ Πορτογάλλος ταγματάρχης Πίντος ἐνίκησεν ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἀφρικῇ τοὺς Μακολολὸ καὶ ἐκήρυξεν αὐτοὺς ὑποτελεῖς τῇ Πορτογαλλίᾳ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ καθηγητὴς καὶ γραμματεὺς τοῦ ἐν Ἀμστελλοδάμῳ τῆς Ὁλλανδίας Φιλελληνικοῦ Συλλόγου κ. Μύλλερ, λόγον ποιούμενος ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῆς Ἑλλάδος περὶ τῆς προφορᾶς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, λέγει ὅτι ὀρθῶς εἶπεν ὁ κ. Θεόδ. Παταδημητρακόπουλος ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ, κατὰ τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ Βλὰς καὶ τῶν Ἐρασμικῶν, ὡς ἀπέδειξε τοῦτο διὰ τεκμηρίων ἐξ ἐπιγραφῶν, ἐκ τῶν διαλεκτικῶν ἰδιωμάτων καὶ ἐκ συγγραμμάτων Ἑλλήνων, Λατίνων καὶ νεωτέρων συγγραφέων, ὅτι ἡ Ἐρασμικὴ προσφορά, ἥτις ἐν μέρει ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ὑπόστασίν τινα εἰς τοὺς Ὀμηρικοὺς χρόνους ἀναγομένη, δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ κλασικῇ περιόδῳ, οὐχ ἧκιστα δὲ ἡ διηρημένη ἐκφώνησις τῶν διφθόγγων. — Ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Πέστῃ πανεπιστημίου κ. J. B. Telfy ἐξέδωκε πρὸ μικροῦ ἐν κομψῷ βιβλιαρίῳ τὰς ἐξ Ἀθηνῶν ἐντυπώσεις του.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἀφίκετο ἐκ Τροίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ χάριν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν, ὁ κ. Σχλῆμαν, τὰ δ' εὑρήματα φορτωθέντα ἐπὶ ἑτέρου ἀτμοπλοίου κομίζονται ἐντὸς ὀλίγου εἰς Πειραιᾶ.—Ἐν Λεμησσῷ τῆς Κύπρου εὑρέθησαν ἐντὸς τάφων διάφορα ἀγάλματα λίθινα καὶ πήλινα καὶ μικρά τινα ἀντικείμενα χρυσᾶ καὶ ὀρειχάλκινα, ἔτι δὲ ἐξεχώσθη καὶ λίθινος λέων πελωρίου μεγέθους. — Ἀνασκάπτομένου χῶρου πρὸς ἵδρυσιν οἰκίας ἐνταῦθα ἀνεκαλύφθησαν πολλαὶ ὑπόγειοι στοαί.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Τὴν 5 προσεχοῦς Ἰανουαρίου, ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεως τῆς Φιλαρμονικῆς ἑταιρίας δοθήσεται ὑπὸ τῶν μαθητῶν αὐτῆς πανηγυρικὴ συναυλία. — Συναυλία ὅλως ἀσυνήθης ἐδόθη τελευταῖον ἐν Βισβάδεν. Τὸ πρόγραμμα αὐτῆς συνέκειτο ἀπολύτως ἐκ μουσικῶν τεμαχίων συνθετῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν οἰκογένειαν Χοεντζόλερν, Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ πρίγκιπος Λουδοβίκου Φερδινάνδου τῆς Πρωσίας. Ἅπασα ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Βισβάδεν παρεστάθη εἰς τὴν συναυλίαν ταύτην. —Ὁ Βέρδης, ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι του ἔλαβε παρὰ τοῦ κ. Σπάτς, ἐργολάβου τοῦ ξενοδοχείου, ἐν ᾧ καταλύει ὁσάκις μεταβαίνει εἰς Μιλάνον, θαυμασίαν λύραν ἐξ ἀνθέων. Ἐνῷ δὲ ἐλέγετο ὅτι καταγίνεται εἰς νέον ἔργον, τὸ εὐχαριστήριον τηλεγράφημα τοῦ Βέρδη διαψεύδει τὴν φήμην ταύτην: «Ἡ λύρα ὑμῶν, φίλτατε κύριε Σπάτς, ἀξίζει πλειότερον τῆς ἰδικῆς μου, ἥτις δὲν ἔχει πλέον χορδάς».—Ἡ Ἡμερησία Ἐφημερὶς τοῦ Βερολίνου λέγει ὅτι ὁ Τσάρος ἐδωρήσατο τῷ Ρουβινστάϊν ἐπὶ τῇ καλλιτεχνικῇ αὐτοῦ πεντηκονταετηρίδι σύνταξιν 3,000 ρουβλίων. Ὁ Ρῶσος συνθέτης ὠνομάσθη σὺν τοῖς ἄλλοις ἐπίτιμος πολίτης τῆς Πετρουπόλεως καὶ τοῦ Πετερχῶφ καὶ διδάκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πετρουπόλεως.— Ἡ γαλλικὴ καλλιτεχνικὴ ἐφημερὶς Menestrel ἀνέφερε πρὸ ἡμερῶν περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις δοθείσης παραστάσεως τῶν Περσῶν τοῦ Αἰσχύλου. Ἤδη δὲ προσθέτει ὅτι ὁ μεταφραστὴς καὶ συνθέτης αὐτῶν Σάξ-Μαϊνίγγεν μετέφρασεν ἐπίσης εἰς τὴν νεοελληνικὴν τὰς Βακχίδας τοῦ Εὐριπίδου πλουτίσας τὸ ἔργον τοῦτο καὶ διὰ σπουδαίας μελοποιίας, ἥτις πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῇ ἐπίσης ἐν Ἀθήναις. Ὁ καλλιτέχνης πρίγκιψ ὑπεσχέθη νὰ παρασταθῇ εἰς τὴν παράστασιν ταύτην.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κῳ Β.Κ.Ε. καὶ δεσποινίδι **Χ. Μ. Σμύρνην.** Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς σας ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν τὴν ἑξῆς ἐρώτησιν, ἣν ἐπιτρέψατε μετὰ δέους νὰ σᾶς εἴπωμεν: Μὴ ἐσπουδάτατέ ποτε νομικά; Καί: ἰδοὺ ἡ ἀπάντησις: Ἐὰν αἱ Ἀθῆναι δὲν ἐδίωκον τοὺς ἑαυτῶν

συζύγους καὶ ἐὰν οἱ Ἀργοναῦται ἐπιστρέφοντες ἐκ Κολχίδος δὲν ἐξήρχοντο εἰς τὴν Λῆμνον, ἐὰν αἱ Λῆμνιαι δὲν ἦσαν ὡραῖαι καὶ ἐὰν οἱ Ἀργοναῦται δὲν ἦσαν ἔτι ὡραιότεροι, ἐὰν ἡ βασίλισσα τῆς Λήμνου Ὑψιπύλη δὲν ἔδιδε τὸ παράδειγμα ἀγαπήσασα καὶ συζευχθεῖσα τὸν λέοντα τῆς ἐποχῆς Ἰάσονα καὶ ἐὰν αἱ ὑπήκοοι αὐτῆς δὲν τὴν ἐμιμοῦντο προσκολληθεῖσαι εἰς τοὺς ἑτέρους, ἐὰν ἡ βασίλισσα δὲν ἐδείκνυτο προδότις καὶ ἐὰν αἱ ὑπήκοοι αὐτῆς δὲν τὴν ἐπώλουν εἰς πειρατάς, ἐὰν οἱ πειραταὶ δὲν ἐπώλουν τὴν προδότιδα βασίλισσαν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Νεμέας Λυκοῦργον ὡς τροφὸν τοῦ τέκνου του Ὀφέλτου καὶ ἐὰν ὁ Λυκοῦργος δὲν ἐτίμα ὑπὲρ τὸ δέον τὴν δούλην του παρασχὼν αὐτῇ τὴν ἐλευθερίαν νὰ πορεύηται ὅπου ἂν θέλῃ μετὰ τοῦ μικροῦ Ὀφέλτου, ἐὰν εἰς μίαν τοιαύτην ἐκδρομήν της ἡ Ὑψιπύλη δὲν συνήντα καθ' ὁδὸν τοὺς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας καὶ ἐὰν ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν ἐπίσης ὡραῖοι ὅσον καὶ οἱ Ἀργοναῦται, ἐὰν ἡ Ὑψιπύλη δὲν ἄφινε τὸν μικρὸν Ὀφέλτην κατὰ γῆς ὅπως δείξῃ εἰς τὰ παλληκάρια πηγὴν μὲ κρύο νερὸ καὶ ἐὰν ὄφις δὲν ἔτρωγεν ἐν τῷ μεταξὺ τὸ παιδίον, ἐάν, ἐάν . . . κ.τ.λ. Προσπαθήσατε τώρα ἐν τοῖς 16 τούτοις ἐὰν νὰ εὕρητε τὴν προσήκουσαν ὑμῖν ἀπάντησιν, ὡς ἡμεῖς εὕρομεν μεταξὺ τῶν 20 ἐπειδή σας τὴν εὐφυΐαν σας. Ἂν δὲν σᾶς ἐφθάσαμεν, ὅμως σᾶς ἐμιμήθημεν. — Ι. Κ. Πάτρας. Ἡ τέχνη τῶν ψηφοθετημάτων ἦτο εἰς μεγάλην ἀκμὴν ἤδη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, οὗτος μάλιστα εἶχεν ἀπαλλάξῃ τοῦ προσωρινοῦ δημοτικοῦ φόρου τοὺς ἐξασκοῦντας τὴν τέχνην ταύτην. — Στ. Ρανγκοῦν. Γράψομεν. Θάρρος!

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Ἱστορία τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος, ὑπὸ Γ. Δ. Λαμπίση, τόμος Α' τεῦχος Γ'.

Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀρχαιολογίας, μετὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ πινάκων ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ. Τεῦχος ΚΔ' — ΚΕ' Ναυμάλχας — Ξενοφῶν. Ἐκδότης Ἀνέστης Κωνσταντινίδης.

Λεξικὸν Ἐγκυκλοπαιδικόν, ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ Ν. Γ. Πολίτου (Ἀλφάγια — Ἀμβρακία). Φυλλάδιον 22ον, Μπάρτ καὶ Χίρστ ἐκδόται.

Μετὰ τὴν Ἐπιστροφήν, Κωμειδύλλιον Ν. Α. Κοτσελοπούλου, εἰς πράξεις δύο.

Εὐρύαλος, Σπυρίδωνος Παγανέλη.

Ἡ γελοιογραφία ἐν Ἑλλάδι: Τὸ Ἄστυ ὑπὸ Δ. Κακλαμάνου (Παράρτημα τῆς Ἑστίας).

Περὶ Σκωτίας ὑπὸ Δ. Βικέλα (Παράρτημα τῆς Ἑστίας).

Τὸ βιβλίον τῆς Σφιγγός, ἐκδότης Γεώργιος Κασδόνης.

Μηνιαῖον Δελτίον, τοῦ εἰδικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ξένων ἐπικρατειῶν. Ὀκτώβριος 1889. Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.

Ἀγγέλλονται

Ἑλληνικὸς Ἀστήρ, ἑβδομαδιαῖον ἐγκυκλοπαιδικὸν περιοδικόν.

Αἱ ἐγγραφαὶ νέων συνδρομητῶν διὰ τὸ **1890** *καὶ αἱ ἀνανεώσεις τῶν παλαιῶν ἄρχονται ἀπὸ σήμερον*

Γ. ΠΑΜΠΙΑΝΟΣ
Ὀδοντοϊατρὸς
Ὁδὸς Πατησίων 9.

REVUE
POLITIQUE ET LITTERAIRE
REVUE BLEUE
Paraissant le Samedi
Six mois 20 fr. Un an 35
PARIS
111, Bd. St Germain 111.

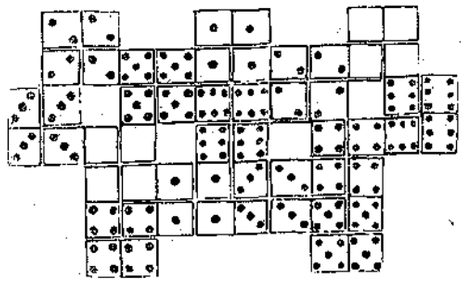

Ὁ διασκεδαστικώτερος σύντροφος εἰς τὰς ἑσπερινὰς συναναστροφὰς τώρα τὸν χειμῶνα.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΣΦΙΓΓΟΣ
ἄρτι ἐκδοθὲν
περιέχει περιεργότατα παιγνίδια, προβλήματα, αἰνίγματα, γρίφους, κρυπτογραφήματα, λογοπαίγνια, ἐκτελούμενα μὲ παιγνιόχαρτα, δόμινο, σκάκι, ἀριθμούς, λέξεις, σχήματα ποικίλα κτλ. κτλ. μετὰ τῶν λύσεων ἐν τέλει.
Οἱ φιλικοὶ κύκλοι οἱ συνερχόμενοι τὰς ἑσπέρας εἰς συναναστροφὴν δὲν εἰμποροῦν νὰ ἔχωσι προχειρότερα καὶ καλήτερα μέσα διασκεδάσεως, ἀπὸ τὰ ποικιλότροπα, τὰ ὁποῖα παρέχει **ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΣΦΙΓΓΟΣ**. — Τιμᾶται δραχμῶν 2 καὶ εὑρίσκεται εἰς τὸ «Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας», πρὸς ὃ ἀπευθύνεται καὶ πᾶσα ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν αἴτησις ἀντιτύπων, συνοδευομένη διὰ τοῦ ἀντιτίμου.

ΩΡΑΙΟΣ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΣ
ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ
ΕΚΟΜΙΣΘΗ

ΧΑΡΤΗΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑΣ
Ἐπίτηδες κατασκευασθεὶς διὰ τὰς ἑορτὰς καὶ φέρων ὑδατίνους τὰς εἰκόνας τῶν νεονύμφων καὶ τὴν ἐπιγραφήν:
ΕΠΙ ΤΗ ΣΤΕΨΕΙ
Μετὰ ἀναλόγων φακέλλων

Ι. ΠΟΛΕΜΗ
ΧΕΙΜΩΝΑΝΘΟΙ
Ποιήσεις
Τιμᾶται δρ. 3.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΤΟΜΟΝ
ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ
Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ
ἐξεδόθησαν ἄρτι τοῦ ἰδίου συγγραφέως
ΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ
συμπλήρωμα ἀπαραίτητον, τὸ ὁποῖον πρέπει ἕκαστος νὰ θέσῃ παρὰ τὴν *Ἱστορίαν*, ἵνα ἔχῃ πλῆρες τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ κ. Παπαρρηγοπούλου. Αἱ πραγματεῖαι αὗταί εἰσιν αἱ ἑπόμεναι:
Γεώργιος Καραϊσκάκης. — Ὁ ἑλληνισμὸς ἀπὸ τῶν μέσων χρόνων, μέχρι τῆς σήμερον, ἐκ περιωπῆς θεωρούμενος. — Ἡ ἱστορία ἐν γένει καὶ ἰδίως ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων. — Τὸ ψηφιζόμενον τέλος τοῦ ὀσμανικοῦ κράτους. — Αἱ περιπέτειαι τῆς ὑστεροφημίας. — Ἀπόπειρα ἐθνικῆς αὐτοκτονίας. — Εἰκοσιπενταετηρὶς τῆς Βασιλείας Γεωργίου Α'. — Αἱ δύο βασιλεῖαι. — Ὁ ἀρχαῖος, ὁ μεσαιωνικὸς καὶ ὁ νέος ἑλληνισμός. — Ἡ φιλομάθεια τῆς βασιλίσσης. — Φρειδερῖκος Β'.
Τόμος ὀγκώδης ἐκ 18 τυπογραφικῶν φύλλων μετ' εἰκόνος τοῦ Καραϊσκάκη, ληφθείσης ἐκ τοῦ φυσικοῦ, ζῶντος ἔτι τοῦ στρατηγοῦ.
Τιμᾶται δραχμῶν 4.
Πᾶσα αἴτησις περὶ ἀποστολῆς ἀντιτύπων, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου ἀπευθύνεται:
Πρὸς τὸν Κύριον
ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΚΑΣΔΟΝΗΝ Διευθυντὴν τοῦ «Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας»
ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	7 π.μ.	11.15	10.10	Πάτραι ἀν.	7.20π	11.40	—
Ἀθῆναι »	7.30	11.50	10.40	Αἴγιον »	9.05	15.27	—
Κόρινθος ἀφ.	7.49	2.42	2.05	Κόρινθος »	1.10	4.—	9.03π
Αἴγιον »	2.52	5.41		Ἀθῆναι ἀφ.	4.25	7.—	12·30
Πάτραι »	4.35	7.—		Πειραιεὺς »	4.55	7.30	1.—

Γραμμὴ Κορίνθου - Ναυπλίου - Μύλων

Κόρινθος ἀν.	3.— μ. μ.	Μύλοι ἀν.	9.50 π. μ.
Ἄργος ἀφ.	5.12 »	Ναύπλιον »	10.—
Ναύπλιον »	5.45 »	Ἄργος ἀφ.	10.35
Μύλοι »	5.52 »	Κόρινθος »	12.45

Γραμμὴ Πατρῶν - Πύργου

Πάτραι ἀν.	7.—π.μ	5.10μ.μ	Λεχαινὰ ἀν.	6 π. μ.	4.—μ.μ.
Ἀχαΐα ἀφ.	8.—	6.10	Μανωλὰς »	7.—	5.10
Μανωλὰς »	9.20	7.35	Ἀχαΐα »	8.20	6.40
Λεχαινὰ »	10.20	8.30	Πάτραι ἀφ.	9.20	7.40

Ἡ ἁμαξοστοιχία 33 ἑκάστην Τρίτην, Πέμπτην, Σάββατον, φθάνουσα μέχρις Ἀκράτας, ἡ δὲ 32 ἐξ Ἀκράτας Κυριακήν, Τετάρτην, Παρασκευήν. Καθ' ἑκάστην τοπικαὶ ἁμαξοστ. μεταξὺ Ἀκράτας, Πατρῶν, Ναυπλίου, Ἄργους, Μύλων.

Τυπογραφεῖον ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΑΕΩΝΗ — Ὁδὸς Λέκα (Στοὰ Σιμοπούλου)